

Mijn jeugd
in Moerwijk

Pag. 3

John Vroom:
Jaguar E-Type

Pag. 29

Van Ansichtkaart
tot briefkaart

Pag. 16-17

Stationsbuurt-
nostalgie

Pag. 30

De Haagse krant van alle tijden

Terug naar 18 december 1964

Op 18 december 1964 ging ik na een werkdag bij R.S. Stokvis aan de Herengracht en Muzenstraat naar het Noctua Avondlyceum. In de avond zag ik een rode gloed in de verte, dat steeds groter werd. Toen had ik nog geen idee wat er daar gebeurde!

Er was wel paniek uitgebroken bij directie en collega's van Stokvis. Aan de Muzenstraat waren immers magazijnen gesitueerd.

Onder de kop 'Afscheid van het gebouw van Kunsten en Wetenschappen' las ik onlangs het uitgebreide artikel in het personeelsorgaan van R.S. Stokvis, Stokvis Expres no. 1 van januari 1965.

Die vrijdagavond hadden we het ons juist gezellig gemaakt met een kopje koffie en de avondeditie, toen de telefoon ging. Min of meer geboeid door een artikel waarin een comité bij minister Bogaers aandrang op de rijksgoedkeuring voor een ingrijpende verbouwing van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, sloeg de mededeling dat datzelfde gebouw nu in lichterlaaie stond, als een bom in.

Grenzend aan ons gebouwencomplex in de Muzenstraat en daarvan slechts gescheiden door een open terrein, kon de brand gevaar opleveren voor onze beide magazijnpanden.

Bij de rit erheen wees de rode

gloed boven het centrum van de stad al in de buitenwijken de weg naar een brand die zich al direct zeer ernstig liet aanzien. Alles wat Den Haag aan brandweermateriaal kon opbrengen werd ingezet, maar de strijd was té ongelijk. De enorme hitte die het negentig jaar oude, immense bouwwerk uitstraalde en waaruit een geweldige vonkenregen opsteeg, dwong de brandweer meer tot beveiliging van de omliggende percelen dan tot stuiten van de eigenlijke brand en al spoedig bleek dat het gebouw niet meer te redden was.

We stonden op de binnenplaats tussen onze magazijnen waarvan de contouren hel verlicht werden door de vlammen en zo maakten we in enige uren de ondergang mee van wat een centrum van cultuur en vermaak was geweest. De heer en mevrouw Stokvis, de heer en mevrouw Pauwels (directeur

van het verkoopkantoor) en enige medewerkers van kantoor Den Haag en met ons vele duizenden voor wie het Haagse gebouw een begrip was, de minister-president, de burgemeester, eigenaar Zwolsman en ook Willy Walden voor wiens nieuwe Sleswijk Revue juist de rekwisieten waren aangevoerd. En het grote publiek van het Residentie Orkest was er, van de opera's, de operettes, de musicals en de balletten. Namen van de grootste muzikanten en variëteitkomieken hebben op de affiches van het gebouw gestaan.

Vergane glorie, want na ruim vier uur strijd tegen een allesverwoestende vlammenzee stonden nog slechts geblakerde muren over. Een triest einde van wat in de loop der jaren voor het Haagse uitgaanspubliek een begrip geworden was!

In dezelfde Stokvis Expres schreef Dr. H.J. Stokvis (algemeen directeur van R.S. Stokvis) dat hij vrijdag 18 december een zaken-diner had in een restaurant in Wassenaar, toen de ober langs kwam en hij vertelde dat het gebouw van Kunsten en Wetenschappen in lichterlaaie stond. Hij zei: "Ik waarschuw maar, omdat ik weet, dat uw kantoor er vlakbij is." Stokvis belde ook met de conciërge en kreeg de vrouw van Tom de Vries te pakken. Die vertelde dat er reeds meerdere mensen waren die met brandblusapparaten klaar stonden op het dak om de vonkenregen die overkwam zo nodig in bedwang te houden.

Mijn vrouw en ik zijn toen naar de Muzenstraat gegaan om zelf te zien hoe de zaak ervoor stond. Alles was afgezet. Het hoofdkwartier van de politie bevond zich in het militaire hospitaal. Daar kreeg ik toestemming om de bedreigde

zone te betreden en zo kwam ik in ons pand, waar ik o.a. de heer en mevrouw Pauwels, de heren A.P. Jansen, De Jong en De Vries aantrof.

Intussen waren alle maatregelen genomen. Een brandslang was uitgelegd en brandblusapparaten werden op de daken gereed gehouden. Het afhaalmagazijn was net gemoderniseerd en er zat jaren van werk in. Bij een eventueel afbranden zou alles wel opnieuw op te bouwen zijn, maar de schade zou toch groot zijn en iets immaterieels zou toch voor goed weggevallen zijn, aldus Dr. Stokvis.

Het deed ons goed te zien dat onze bemanning van het verkoopkantoor Den Haag bereid was om onze vestiging te verdedigen.

Wim P.M. van Wezel
wimvanwezel@casema.nl

JOHAN WASSENAAR
VOETBEDDEN OP MAAT EN SCHOENEN

Prins Hendrikstraat 132 info@johanwassenaar.nl
2518 HX Den Haag www.johanwassenaar.nl
070 - 363 75 19

www.campingfr.nl

camping la Fridière
43230 Paulhaguet

Zorgeloos samen zijn.

CUVO
uitvaartzorg

Uw uitvaart goed geregeld met CUVO. www.cuvo.nl - 070 346 95 71 - info@cuvo.nl

Oproepjes

De gratis rubriek ‘Oproepjes’ is een zeer populaire! Men kan daar kosteloos van alles in kwijt dat binnen het karakter van de krant past en waarvoor de hulp of reactie wordt verzocht van andere lezers. Schrijf aan redactie@dehaagsetijden.nl

Keizerstraat
Het artikel mevr. Den Dulk over de Keizerstraat wil ik graag aanvullen, want ik miste een paar winkeliers. Zoals groenteboer Nelck met daarnaast Vereecken, de melkboer. Daarnaast Edauw-Johannessen (drukkerij), Biemond, Osse (de babyzaak, verkochten ook kinderwagens) en een fotozaak waar ik de naam niet meer weet. Verder Simon de Wit, de drogist Weber, de rijwielzaak Mantel, herenkleding van Knopbout. Onder andere de mooie zaak van de Sierkan. En de winkel waar later kapper v/d Heiden in zat. Er woonde ook een joodse familie, maar de naam is mij ontschoten. Ik hoop dat er nog mensen zijn die de namen weten.

H. Mondé
henk.monde@outlook.com

In welk blad stond dit?
Jaren geleden kreeg ik onderstaande passage in handen.

“Wat overbleef van een groot deel van het Bezuidenhoutkwartier was en rokende ruïne. Bij het Korte Voorhout gingen historische panden verloren, zoals een schouwburg en de oude Geschutgieterij. Meer dan vijfhonderd mensen lieten het leven, een vijftig minder waren zwaar gewond, drieduizend woningen werden geheel verwoest en enkele honderden zwaar beschadigd. Een geruchtenstroom kwam op gang. Waarom was dit gebeurd of was de invasie in Nederland begonnen. Op het moment van het bombardement was een bewoner van de Agnesstraat, wonend in de buurt van een huisarts, aanwezig in zijn woning op de tweede verdieping, om kleding op te halen in verband met de komst van een baby. Het echtpaar, waarvan de man onderwijzer was op de Christelijke School met de bijbel aan de Rozenboomlaan te Voorburg, ging reeds voor het ongelukkige bombardement naar familie in Honseledijk omdat dit

beter leek en zeker met de komst van de nieuwweling. De betrokkene had een koffer met de kleding voor de baby gereed gemaakt en was goed en wel klaar te vertrekken, toen het bombardement kwam. De ramen lagen eruit en de man ging zo goed als het kon de trap af. De huisarts had spreekuur en de bewoner ging daar helpen, onder andere iemand, die op het toilet onder een trap zat. Hij moet daar een uur of drie bezig zijn geweest en zat zelf ook onder het bloed. Overal was rommel en stofwolken en alles was grijs. De angst werd hem toch te veel, pakte vervolgens zijn fiets en al rennend, via de Laan van Oostindië, naar zijn broer gegaan aan de Van Halewijnlaan te Voorburg. Na het bezoek aan zijn broer, keerde de onderwijzer terug naar het Westland. Het bombardement was ook daar waargenomen. Dan zullen de randgemeentes zeker het nodige hebben gemerkt.”

De verstrekker van dit epistel kan zich niet meer herinneren uit welke bron dit epistel is geput. Het komt mij voor dat dit stuk (voor een gedeelte) van de bron is overgenomen. De bron zou mogelijk anderszins uit een Haags dagblad kunnen zijn overgenomen. Mijn vraag is: hebt u een aanwijzing in welk blad dit epistel mogelijk gestaan heeft? De broer waarover in het stuk gesproken wordt, is mijn vader.

Nico Buurman
n.buurman@onsnet.nu

SPAR
Een kleine aanvulling op het leuke artikel over de SPAR in De Haagse Tijden van 15 oktober. De naam van deze organisatie is niet gekozen vanwege het aardige Sparrenboompje in het logo, maar heeft wel degelijk een betekenis: Samen Profiteren Allen Regelmatig.

Henk Brussee
hendrik.brussee@gmail.com

Afscheid Constant Martini en Ivar Lingen

Na 11 jaar, de eerste 10 jaar als uitgever van De Oud-Hagenaar en het laatste jaar als uitgever van De Haagse Tijden, stop ik met het uitgeven van deze buitengewoon populaire 14-daagse gratis krant.

Als geboren en getogen Hagenaar heb ik altijd plezier gehad om met de stad en vooral met de Hagenaars bezig te zijn. Mijn betrokkenheid op de Hagenaars blijkt uit de vele initiatieven die ik genomen heb om de stad een betere plaats te maken van haar inwoners. Het uitgeven van De Oud-Hagenaar was voor mij een dierbare en dure hobby. Hagenaars laten schrijven over hun eigen stad, plek, straat of buurt. Herinneringen aan hun leven in Den Haag. Het leverde de mooiste verhalen op die mensen raakten. Reeds in het tweede jaar werden er via 360 distributiepunten zo’n 74.000 exemplaren verspreid door de hele stad en in Zoetermeer. Dit aantal exemplaren betekent dat er ongeveer 160.000 lezers zijn.

Er zit zoveel liefde bij de Hagenaar voor zijn stad, maar ze lopen er niet mee te koop. Met behulp van de Stichting Dr. Schroeder van der Kolk (Kringloop Holland) en de coöperatie CUVO/Volharding werd een basis gelegd om de krant te ontwikkelen. De beide hoofdredacteuren Frans Hoynck van Papendrecht en later Ivar Lingen hebben vormgegeven aan de inhoud van de krant. Samen met Ron Baas, die al deze jaren verantwoordelijk voor de vormgeving was, behoren zij tot de dragers van het succes.

Deze krant - en nu dan De Haagse Tijden – laat zien wat er onder mensen leeft die met de stad verbonden zijn. Het is een reflector van de stad in het nabije verleden. Levende werkelijkheid. Het was en is de nadrukkelijke wens geweest dat de krant de verbondenheid van Den Haag met zijn inwoners en visa versa vorm kreeg en verstevigd werd. Dat bleek wel uit de ingekomen berichten: iemand wilde een ander vinden van de school van de sportclub of werk. Hij of zij plaatste een oproep en de reacties stroomden binnen.

Gelukkig wordt de krant De Haagse Tijden op dezelfde voet doorgezet. Alleen zullen Ivar Lingen (hoofdredacteur) en ik het stokje doorgeven aan Daphne Brückel en Jolanda Kraanen – Tibboel, met de redactionele steun van Sanne Groeneboer. Het eerste nummer onder de auspiciën van deze drie verschijnt op 7 januari 2020.

Ivar Lingen (hoofdredacteur)
Constant Martini (uitgever)

Haags Mopje

De ouderwetse Haagse mop moet weer terugkomen. We roepen alle Haagse humoristen op een mop te mailen naar redactie@dehaagsetijden.nl, zodat er tweewekelijks een geplaatst kan worden onder de rubriek ‘Haags Mopje’ en we er met z’n allen weer even ouderwets hartelijk om kunnen lachen.

2
Twee vrienden komen elkaar tegen op het Korte Voorhout. Zegt de een: “Joh, wat zie jij er uit! Blauw oog, verband, pleisters... Wat is er gebeurd? Ik zag je pas nog lopen met een mooi blondje aan je arm.” “Ja”, zegt die ander: “Mijn vrouw heeft mij ook zien lopen.”

Mieke Ruigrok

Onafhankelijk en betrokken
De Haagse Tijden is een ideële non-commerciële krant, zonder enige binding met de overheid of een organisatie. Alle kosten worden gedekt door de verkoop van advertenties. De lezers en schrijvers die artikelen en foto's aanleveren zijn onbezoldigd. De ingezonden artikelen kunnen ook gebruikt worden op de website en sociale media die aan De Haagse Tijden ter beschikking staan. Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever. Uw krant is elke twee weken in een oplage van ten minste 64.000 exemplaren gratis te krijgen, op circa 360 distributiepunten in de regio Den Haag. Zo'n 10.000 mensen lezen de krant online. Voor 75 euro per jaargang kunt u de krant thuis ontvangen per post in Nederland en in het buitenland 95 euro. Het voordeligste is het om de krant gratis als PDF te downloaden via de website: www.dehaagsetijden.nl.

Hoofdredacteur
Ivar Lingen
redactie@dehaagsetijden.nl

Postadres
Postbus 26046
2502 GA Den Haag

Vaste auteurs
Hans Roodenburg
John Vroom

Uitgever
Constant Martini
uitgever@dehaagsetijden.nl

Administratie
Jan Vos jr.
administratie@dehaagsetijden.nl

www.dehaagsetijden.nl

Helpdesk
Vragen of klachten over De Haagse Tijden?
Bel naar 070-2210584.
Op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Advertentieverkoop
Daphne Brückel en Jolanda Kraanen
Brückel Reclame BV
Telefoon: 070-360 76 76
dehaagsetijden@bruckel.nl

Vormgeving
Ron Baas e.a.
Reclamestudio Baasimmedia
www.baasimmedia.nl

Mijn jeugd in Moerwijk

Begin november 1952 verhuizen we naar een flatwoning in Moerwijk, naar de Blasiusstraat. Ik ben dan anderhalf jaar oud.

Op het achterbalkon volg ik gefascineerd het werk van grint- en cementauto's en draglines die bezig zijn met de aanleg van de Van Baerlestraat achter onze flat en het Erasmusplein.

Drie jaar ben ik, wanneer de amandelen van mijn broer en mij worden 'geknipt'. Amandelen ken ik wel, maar ik snap niet dat die bij mij 'eruit' moeten. We rijden naar het Juliana Kinderziekenhuis. Op een bed op wielen kom ik in een kamer waar een dokter me een soort telefoon voorhoudt met een vies-bittere reuk of smaak. Wanneer ik wakker word, heb ik veel pijn in m'n keel. Ik spuw bloed uit. Gelukkig is er een lieve zuster.

Januari 1955: de eerste dag op de kleuterschool aan de Pieter Langendijkstraat. Tranen met tuiten huil ik bij het afscheid, ik wil met moeder mee en ren de trappen weer op. Het kan daar stinken door een rioolpijp in de buurt; de toiletten op de school stinken trouwens ook (onze bijnaam is het kakschooltje).

Thuis is de 'maatschappij' altijd dichtbij. Natuurlijk, het gaat vaak over de afgelopen oorlog, tijdens de conversatie zegt vader of moeder "in de oorlog..." en dan wat er is gebeurd, of hoe mensen zich gedragen, of wanneer iets is gezegd, soms met een vergelijking met het heden. De naam Hitler valt nog het meest. Op mij komt hij over als een gemene

tovenaar. In 1955 wordt tien jaar vrede uitbundig gevierd. Op de kleuterschool krijgen we een bevrijdingsbeker, gevuld met snoep. Op de beker is een Canadese soldaat afgebeeld, omringd door kinderen. Aan de andere kant staat het wapen van Nederland, omlijst met onze vlag en die van de Europese beweging. Toen leefde men dus in het besef dat een nieuwe Europese oorlog alleen te voorkomen is door samenwerking van de landen in ons werelddeel. In die tijd heb ik een ervaring die grote, angstwekkende indruk maakt. Op een van de oefenvelden van voetbalclub ADO komen soldaten die elkaar beschieten met bloed en doden, gewonden die door ziekenbroeders en -zusters verzorgd worden. Voor mij is het even écht oorlog. Het lucht me erg op wanneer een muziekkorps voor de afsluiting zorgt.

Politiek is mij met de paplepel ingegoten: het beeld van ons oranje CHU-verkiezingsaffiche (lijst 4) tussen de vele rode PvdA-affiches (lijst 1) staat me nog helder voor de ogen. De ramen van de flats aan de Moerweg bijvoorbeeld zijn er rood van gekleurd. Ons affiche zie je verder niet veel.

We hebben een auto, een Volkswagen, een Kever 'van de zaak' zouden we nu zeggen. In de straat heeft bijna niemand een auto. Buurkinderen zijn gretig om een keertje mee te rijden. Zo nu en dan gaan we naar de

Perspectieffoto Moerwijk, wijk in aanbouw, omgeving Pieter Langendijkstraat en Blasiusstraat (1949). Foto Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie Haags Gemeentearchief

zondagsdienst in de Grote Kerk. Het meest ben ik onder de indruk van het praalgraf van admiraal Van Wassenaer van Obdam. In de Nieuwe Kerk aan het Spui maak ik een paar padvindiersdiensten mee. Iedereen in uniform. Eveneens indrukwekkend.

In de Morgenster-kerk ben ik blij wanneer ik een keer een psalm of gezang, op school geleerd, kan meezingen. Van de preek begrijp ik niks, ook niet als de dominee een (zeldzaam) grapje maakt en de gemeente lacht. Om de preektijd te doden bestudeer ik de 4 dubbeltjes in mijn hand voor de collecte. De nikkelen, met koningin Juliana er op, vind ik veel mooier dan de afgesloten zilveren uit de tijd van Wilhelmina. Zaterdags 'pikken' we zo en dan een 'Cineacie', op het Buitenhof. In het donker, struikelend achter vader en moeder aan naar een zitplaats. Je kan zo lang blijven zitten als je wilt. Vooral het Polygoonjournaal, begeleid met een sjeke stem, is imponerend. Wanneer er een film draait van vorstelijk bezoek aan een of ander buitenland, staan er lange rijen. Die mijden we. Wel heb ik een of twee keer op Prinsjesdag de Gouden Koets gezien. De mee-marcherende legeronderdelen maken de meeste indruk.

De eerste dag op 'de grote school' vinden veel kinderen het moeilijk om moeder of vader los te laten, velen huilen. Voor mij geen tranendal: ik ben immers al school gewend in de vorm van de kleuterschool. In korte tijd leer ik lezen. In de klas leren we deze nieuwe kunst gezamenlijk. Hardop lezen gaat bij velen moeizaam, ik heb het boek allang

uit. Gelukkig, eindelijk zijn we op de laatste bladzijde. Tot mijn afgrijzen beginnen we daarna weer van voren af aan, wat een marteling! Een keer komt de beroemde Marius Borstlap met ons zingen oefenen. En we doen ons best! Geschiedenis is 'Vaderlandse geschiedenis', vooral bestaande uit een lange rij jaartallen. Nu heb ik een goed geheugen voor getallen, maar ik kan me voorstellen dat veel van mijn klasgenoten moeite hebben gehad met dit vak. Een paar keer bezoekt de klas de schooltandarts. De man, gehandicapt aan een been, krijgt de bijnaam 'De beul'.

Mijn eerste fysieke kennismaking met de overheid is een feestelijke gebeurtenis: het uitdelen van beschuit, sigaretten en sigaren op het ministerie van Landbouw aan de Bezuidenhoutseweg. Juli 1957. Mijn vader geeft ze aan zijn collega's vanwege de geboorte van zijn vierde kind. Een donker gebouw met een grote trap in het midden en kamers met vriendelijke meneren.

De politiek volgen we via de radio (de draadomroep). Ik hoor veel over topconferenties en persconferenties, en over president Eisenhower en bondskanselier Adenauer. Wanneer die elkaar ontmoeten - zouden ze familie van elkaar zijn? - vind ik dat prachtig.

Overdag schrik je regelmatig van een harde knal in de lucht. Oh, een straaljager die door de geluidsbarrière gaat, niets bijzonders. Meer geruststellend is het gebrom van reclamevliegtuigen.

Helaas, mijn ogen gaan achteruit,

in de klas schuif ik steeds een plaatsje naar voren; al op mijn achtste moet ik aan een bril. Daarmee kan je geen zeevarend beroep uitoefenen, behalve marconist. Maar dat gepiep met morse-seinen, dat lijkt me niks. De bril krijg ik van de opticien aan de Betje Wolffstraat, ik haal hem alleen op. Het is wennen aan het opeens weer scherp kunnen zien.

Vader is bloeddonor. Als hij bloed heeft afgestaan, trakteert moeder hem op een biefstukje. Dat vlees vind ik zo lekker, dat ik ga sparen om een eigen biefstukje te kunnen eten. Sparen dankzij de centen verkregen door huishoudelijke karweitjes te doen. Na een jaar of zo is het zover: ik heb 40 centen en kan daarmee een half ons biefstuk kopen, bij de slager om de hoek. Wanneer ik het halfonsje bij hem bestel, wordt er gelachen. Niet leuk voor mij, maar het stukje vlees smaakt er niet minder om.

Boodschappen doen we meestal op de Jan Luykenlaan of in de Van Baerlestraat, maar soms ook op het Heeswijkplein of de Betje Wolffstraat. Daar zit de kolenboer en de gereedschapswinkel, belangrijk voor vader. Tramlijnen 4 en 4A rijden langs de Erasmusweg. De trams lijken me zo gezellig met hun houten betimmering en gloeilampen. Een keer mag ik met moeder mee, vóór hun vervanging door de PCC-cars. Het klooster aan het begin van de Erasmusweg intrigeert me. Het lijkt een beetje op een kasteel en je ziet er nooit iemand.

Koert Vrijhof
koertvrijhof@hotmail.com

Erasmusweg 659-501, gezien van de Aagje Dekenlaan naar de Joan Blasiusstraat (1950). Foto Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie Haags Gemeentearchief

VOOR JE HULP

Voor je aanwezigheid

MANTELZORGER BEDANKT!

Voor alles wat je doet

Voor je luisterend oor

VOOR JE STEUN EN BEGRIP

VOOR JE GOEDE ZORGEN

DAT JE ER BENT VOOR JE NAASTE!

Liever Florence

BTR REIZEN

www.BTRreizen.nl
055 - 5059500

Kerst- en Nieuwjaarsreizen

NIEUW Kerst en / of Oud & Nieuw in Hotel Appelscha ***

20% Korting in Appelscha bij het Drentse en Friese Wold
Profiteer van de speciale Kerst Korting
 4 dagen Kerst 24 - 27 dec. van € 265,- voor € 210,- p.p.
 9 dagen Kerst & Nieuw 24 dec - 1 jan. van € 675,- voor € 540,- p.p.
 3 dagen Oud & Nieuw 30 dec. - 1 jan. van € 195,- voor € 155,- p.p.
 Boek snel, profiteer van de Kerst Korting en geniet van de feestdagen

Kerstmarkten Valkenburg
 3 dagen All Inclusive slechts € 127,- p.p.

Kerst autoreis Bonte Wever / Assen
 4 dagen All Inclusive slechts € 369,- p.p.

Kerst autoreis Astén / Brabant
 5 dagen Nobis Hotel slechts € 285,- p.p.

Kerst of Oud & Nieuw Wunderland
 3 dagen All Inclusive slechts € 239,- p.p.

en nog veel meer sfeervolle
 Najaars- Kerst & Nieuwjaars reizen
 voor alle vakanties zie:

055 - 5059500 · WWW.BTRREIZEN.NL

SINCE 1985®

Marcello's

**ART FACTORY
and
ROCK GALLERY**

PORTRAITS . ILLUSTRATIONS . ARTCLASSES
ROCK HISTORY TOUR
 marcellos.nl | rockhistorytour.nl

Seniorenhelp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

**Senioren-
verhuizing**
Volledig verzorgd!

**Woning-
ontruiming**
Huur- en
koopwoning

**Schilder-
en kluswerk**
Stofferen
en behangen

**Spoed-
oplevering**
Binnen 7
dagen leeg

www.seniorenhelp.com

Samen aan alles gedacht!

- Opbaren thuis of in een uitvaartcentrum naar keuze
- Vooraf vastleggen van uitvaartwensen
- Uw uitvaartverzorgster in regio Haaglanden

Mirella Peter Carola

070 345 48 10
 Dag en nacht bereikbaar

Bautersemstraat 1, 2518 PC Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

Uitvaartverzorging J. Henning anno 1885
 is houder van het Keurmerk Uitvaartzorg

**UITVAARTVERZORGING
J. Henning**

NEEM DEEL AAN HET DEPOSITOFONDS VAN DE VOLHARDING

Veel mensen willen hun nabestaanden niet opzadelen met hoge uitvaartkosten. Begrijpelijk, een gemiddelde uitvaart kost al snel meer dan € 5.000. Deelname aan het Depositofonds van De Volharding biedt hiervoor een passende oplossing met veel zekerheid.

- ✓ U ontvangt € 250,- uitvaartkorting bij een uitvaart verzorgd door CUVO uitvaartzorg.
- ✓ Jaarlijks ontvangt u rente.
- ✓ U kunt flexibel bijstorten.
- ✓ Deelname is kosteloos.

Vragen over uitvaarten?
 Bezoek gratis en vrijblijvend ons spreekuur:
 Elke dinsdag van 10.30 - 12.30 uur op de Roggeveenstraat 141, hoek Prins Hendrikstraat.
 Kijk voor andere spreekuren op www.cuvo.nl.

Word lid van De Volharding en neem deel aan het Depositofonds!
 Bel 070 221 05 80 of ga naar www.devolharding.nl/depositofonds

**DE VOLHARDING
SAMEN VOOR ELKAAR**

De zondagschool van de Vrijzinnig Protestanten

Het geschiedde in die dagen.... Tja, zeker rond de Kerst hoor je deze zinnen weer in je hoofd rondspoken. Nou ja, het geschiedde in die dagen in begin jaren '50 dat ik nog op de Openbare Lagere School aan de Harmelenstraat zat, de Openbare Lagere Prinses Wilhelminaschool B.

We kregen zoals vaker weer eens een briefje mee van school, en ja, het geschiedde in die dagen dat we zo'n briefje gewoon thuis afgaven, dat deed je toen. Later zou ik het mij verbazen dat ik van mijn kinderen nooit briefjes mocht ontvangen, maar die hielden ze achteraf uit veiligheidsoverwegingen maar zelf. Wat heb je ook aan zo'n gesprek met de meester of juf nietwaar? Maar goed ik gaf het wel af.

Nu waren wij thuis gewoon "niks" zoals we dat noemden, dus niet protestant of Rooms. Dat gold trouwens voor zo'n beetje alle kinderen in de klas. We hadden ook familieleden die "niks" waren maar toch "voor de zekerheid, want je wist maar nooit" hun kinderen lieten dopen, en zelfs op de christelijke school deden, mijn vader gaf daar wel zijn ongezoeten mening over trouwens. Het briefje ging over de zondagschool van de Vrijzinnig Protestanten en ik was dan ook verbaasd dat mijn vader het een heel goed plan vond om mij daar naartoe te laten gaan onder het motto: "Als je dan niet zalig bent ben je in elk geval uit de voeten!" Zo hadden zij een rustige zondagmorgen.

De zondagschool was in de Openbare Prinses Wilhelminaschool A aan de Amerongen-

straat. Ik vond het fantastisch, de juffrouw en de meester daar vertelden prachtige verhalen, over Mozes en het biezenmandje, over Simson en zijn lange haren, over Adam en Eva, Jonas in de walvis en niet te vergeten de dierenvriend Noach. Eigenlijk niet eens zoveel over Jezus, wel de gelijkenissen, de verloren zoon en natuurlijk Kerst. Het gekke is dat ik mij over Pasen niet veel weet te herinneren, terwijl dat toch de clou van het christendom is.

Dat alles werd toegelicht met het flanelbord, iets wat niet meer bestaat, een bord waarop op raadselachtige wijze personen werden opgeplakt, klittenband bestond nog niet en toch bleven ze plakken. We zongen mooie liedjes: "Wat de toekomst brengen moge, mij geleid des Heren hand, ga ik met gesloten ogen naar het onbekende land" en "U met Uw klein lichtje en ik met mijn". Raadselachtig.

Natuurlijk ook bidden, ik heb er het "Onze Vader" onder de knie gekregen, ik deed braaf mee en het was er gezellig. We tekenen verder veel, altijd na zo'n mooi verhaal. Ik heb nog een tekening van een aantal dwaze maagden gemaakt en natuurlijk van die Noach met zijn ark en allerlei beesten, ik tekende graag. Ik moet eerlijk zeggen dat ik het toen al niet echt geloofde en dat het er later niet beter op werd, maar ik heb er alleen heel goede herinneringen aan.

Maar toen geschiedde het in die dagen dat we zondag kwamen en er een kaarsenstandaard met vier kaarsjes erin stond waarvan er eentje brandde, huh? Sinterklaas was nog niet eens geweest en nu al kaarsjes voor de Kerst. De meester vertelde dat dat "adventskaarsen" waren. Elke week

werd er eentje bij aangestoken tot het Kerst was. Die periode heette Advent. Duidelijk, dat was natuurlijk genoemd naar die christelijke gymclub Advento waar mijn buurjongetje Hans Otto bij was, dat was makkelijk te onthouden.

Maar omdat de Kerst naderde moest er natuurlijk een Kerstspel worden vertolkt bij de Kerstviering. De rollen werden verdeeld: ik mocht engel zijn!

De Kerstviering was in de kantine "tea room" van het zwembad in het Zuiderpark. Waarom dat daar was, geen idee, het jaar erna zou het in de kerk aan de Laan en nog later in de nieuw gebouwde Paaskerk zijn, maar toen niet. We zaten op lage banken, type gymlokaal. Er kwamen twee dames met knotjes, in bruin gekleed, verschrikkelijk aardig maar lelijk, lelijk... Eentje had ook nog zo'n hoge schoen met een speciale voet erin, ze liep mank. Ze hadden ook blokfluiten bij zich, een normale en een buitenmodel behoorlijk grote. De kaarsjes in de gigakerstboom werden aangestoken met een stok waarin een brandend kaarsje was gemonteerd, handig. We zongen ere zij God en de Herdertjes lagen bij nachte, begeleid door die lieve dames.

Het flanelbord werd natuurlijk gebruikt voor het Kerstverhaal, daarna een zielig verhaal over arme kinderen in de koude winter, weer zingen. Tussendoor keken we onze ogen uit naar de dames die tussen de bedrijven door steeds hun blokfluiten droog maakten door ze uit elkaar te halen en er met enorme ragers te ragen. Ja en natuurlijk het evangelie volgens Lucas: En het geschiedde in die dagen...

Pauze en chocolademelk. Chocolademelk lustte ik niet, maar ik kon me er sneaky aan onttrekken, krentenbol achter mijn kiezen. Klapperend van de zenuwen, want ik had een rol

in het kerstspel. Ik dacht toen dat het een rolletje van niks was; één zin in het begin "Vrees niet, want ik verkondig u grote vreugde, want er zal een kind worden geboren" en een eentje op het eind: "Ere zij God in den hoge." Bij nader inzien zeiden al die anderen helemaal niets, maar dat is wijsheid achteraf.

En zo stond ik klappend van de zenuwen in een laken gehuld op het podium. Zoals het hoort, Maria in een blauwe lap, Jozef in het groen, kwamen aansjokken en gingen bij een mandje met hooi zitten, er kwamen herders aan, gehuld met rood-wit geblokte theedoeken om hun hoofd en een stok in de hand. Als zij aankwamen moest ik aan de bak.

Nog steeds klappend van de zenuwen, ik moest een zin zeggen, maar welke was ook al weer de eerste? Het zoemde door mijn hoofd, ik moest wat met die herders! Wat was het ook alweer, de juffrouw zat aan de zijkant, ze siste wat zonder dat ik het kon horen: "Vrees! Vrees! Vrees!" Ik deed al niet anders... O, ja, was het niet Gloria in Excelsis Deo of was het, nee, dat was rooms... En dat was het hier niet. O, ja, ik piepte eruit: "Ere

zij God in den Hoge!"

Maria legde de pop in het mandje, de herders knielden, achteraan kwamen drie figuren met gouden papieren kronen en een ster op een stok aanzetten, die legden pakjes bij de kribbe. Ja dat wist ik wel, ook dingen waarvan ik, behalve van goud, geen idee had wat het was, mirre en wierook.

Maar daarna moest ik weer aan de bak. Nog steeds trillend, terwijl de juffrouw wat anders probeerde voor te zeggen riep ik vol overtuiging: "Vrees niet, want ik verkondig u grote vreugde want er zal een kind worden geboren." Pfff, gelukkig klaar. Er klonk applaus dat door de meester "Sstt! Sstt!" in de kiem gesmoord werd, omdat het toch een soort kerkdienst was.

Gelukkig. Het was afgelopen, we kregen allemaal het boek "In kruierend ijs" van K. Norel, uitgeave Callenbach Nijkerk. Ik heb het nog steeds. Het was spannend met veel ellende, maar het kwam natuurlijk allemaal goed. Net als het Kerstspel.

Joan Verheij
vogelsang@zeelandnet.nl

10 jaar online

COMFORTLAND.nl

comfortabel ouder worden

Bel en bestel 070-2210580

Bestel online via onze webwinkel

WWW.COMFORTLAND.NL

of kom langs: Roggeveenstraat 116/ hoek Prins Hendrikstraat

SPECTACULAIRE DECEMBER ACTIE**TRACK ROLLATOR CHAMPAGNE****LICHTGEWICHT, DUBBEL OPVOUWBAAR EN VOORZIEN VAN ALLE ACCESSOIRES!**

Deze rollator Track 4.0 is een lichtgewicht en dubbel opvouwbare rollator met een goede zitting en stabiele ligging. Het gewicht is slechts 7,2 kg en de rollator is makkelijk in te klappen tot een handzaam klein formaat. De rollator kan zo heel eenvoudig achterin uw auto of mee op reis.

Wanneer u na een wandeling even geen gebruik wilt maken van deze lichtgewicht rollator, zet u hem zonder veel moeite weg. Gaat u weer op stap? Met één handeling is de rollator zo weer in elkaar geklikt en klaar voor gebruik.

December actie: inclusief alle onderstaande accessoires verkrijgbaar!

- GRATIS Stokhouderset
- GRATIS Dienblad voor binnengebruik
- GRATIS LED Lampje + 10 reflectoren voor veilig buitengebruik
- GRATIS Verstelbare ruggordel met naamlabel
- GRATIS Telefoontasje voor aan de rugband
- GRATIS Open Net-tas
- GRATIS Gesloten Shopping tas
- GRATIS Reistas om uw rollator in te vervoeren

**nu slechts
€ 249,-****BOODSCHAPPEN TROLLEY MET ZITJE**

Deze handige boodschappentrolley heeft een uitklapbaar zitje om even te kunnen zitten. De Komfort Trolley met ruime Senta-tas in zwart-wit, kunt u vooruit trekken en duwen en is goed wendbaar. De trolley is inklapbaar en makkelijk mee te nemen. Eventueel ook te combineren met een andere trolleytas (prijs op aanvraag).

**NU
€ 119,-****LICHTWEKKER**

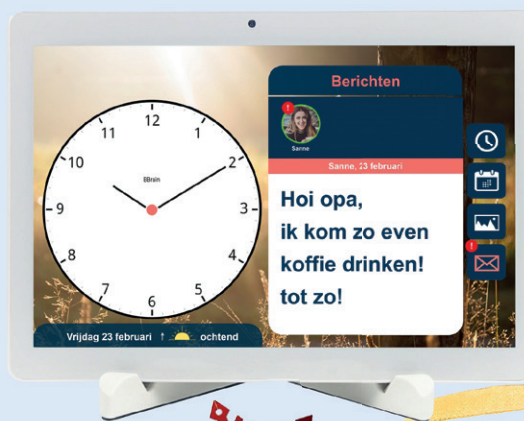
Met de Medisana lichtwekker WL 444 kunt u op natuurlijke wijze wakker worden, omdat het een zonsopgang in de natuur nabootst – met een speciale combinatie van licht en acht beschikbare natuurgeluiden.

- toenemende lichtsterkte in 30 minuten voor de wektijd
- wekfunctie door middel van radio of 8 natuurgeluiden
- instelbare lichtintensiteit
- wellnesslicht met 7 wisselende kleuren

**NU
€ 39,-****BBRAIN FAMILY KLOK**

De BBrain Family G2 is een klok die speciaal is ontwikkeld voor senioren en hun naasten. Naast elektronische weergave van datum en tijd kunnen op afstand afspraken, herinneringen, berichten en foto's verzonden worden naar de klok die meteen zichtbaar worden op het scherm. Berichten en afspraken worden bij binnenkomst uitgesproken. Het is bovendien mogelijk een videogesprek te voeren via het beeldscherm van de klok.

De ontvanger kan daarvoor met één druk op het beeldscherm de oproep beantwoorden. De klok is eenvoudig om te zetten naar dementie functionaliteit, waarmee de klok een eenvoudiger menu hanteert zodat deze voor zo weinig mogelijk prikkels zorgt bij de gebruiker. De klok draagt bij aan een beter tijdsbesef, sociaal contact en structuur, wat de gebruiker meer grip op de dag geeft.

**NU
€ 169,-****DOUCHEZIT MET ARMSTEUNEN OPKLAPBAAR WANDMODEL**

Comfortabele en stevige douchezitting voor aan de muur, met rugleuning en armleggers voor ontspannen en veilig douchen. De rugleuning en armleggers zorgen voor een ergonomische zithouding en bieden tijdens het zitten extra

comfort. Optioneel uit te breiden met (meeklapbare) steunpoten, voor hogere belastbaarheid van de achterwand. Eenvoudige muurbevestiging. In wit of donkergrijs.

**NU
€ 259,95****Verzendkosten bedragen €6,95 per bestelling (bij bestellingen boven € 75,- is de verzending gratis).**

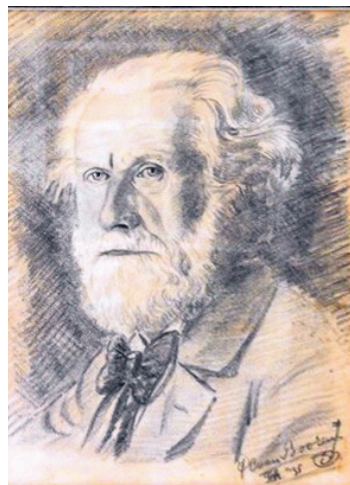
Wilt u langskomen in onze winkel aan de Roggeveenstraat 116 in Den Haag? Belt u dan van te voren even of het artikel voorradig is.

Domela Nieuwenhuis in Den Haag

Dit spannende moment moeten meer mensen beleefd hebben: je bent verliefd op iemand en je gaat voor het eerst mee naar zijn of haar ouders. Bij mijn eerste bezoek aan wat later mijn schoonouders zouden worden, zag ik een bijzonder portret aan de muur hangen. Het bleek het portret van Ferdinand Domela Nieuwenhuis. Mijn schoonouders hadden grote bewondering voor deze man en dit betekende dat ze aanhangers waren van de anarchistische beweging.

Dat was even schrikken, want ik had op school vooral geleerd dat anarchistenvommengooiers waren. En om die nu aan te treffen in het zo rustige Den Haag... Er bleek echter ook een andere definitie van anarchisme te zijn: het streven naar een samenleving waarin mensen zonder een hogere macht of autoriteit leven. Die anarchistengaan uit van de gedachte dat ze op geen enkele manier ondergeschiktheid zijn aan iets of iemand.

Ferdinand Domela Nieuwenhuis werd op 31 december 1846 in Amsterdam geboren. Hij werd predikant in de Lutherse Kerk. In die functie werkte hij in Harlingen en Beverwijk en later in Den Haag. In zijn werk kwam hij veel mensen tegen die in armoede leefden. Zijn persoonlijk leven was ook erg tragisch. Drie van zijn vier vrouwen stierven in het

Portret Domela Nieuwenhuis

kraambed en daardoor twijfelde hij ernstig aan een goede god. Hij kon dan ook niet anders dan atheïst en socialist worden en in 1879 legde hij zijn ambt als predikant neer. Wat ook hielp was dat hij in dat jaar een erfenis kreeg, waardoor hij financieel onafhankelijk werd.

Vijf K's

Toen hij gestopt was als predi-

kant, ging hij lezingen houden waarin hij 'preekte' tegen de vijf 'K's': Kerk, Koning, Kapitaal, Kazerne en Kroeg. En hij publiceerde het blad 'Recht voor Allen'. In dit blad verscheen in 1886 een erg kritisch artikel over de toenmalige Koning Willem III. Onderdeel hiervan waren een aantal blanco bladen die de 'activiteiten' van de koning weergaven. Domela Nieuwenhuis werd aangeklaagd en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf voor majesteitsschennis. Uiteindelijk heeft hij zeven maanden gezeten.

Koning Gorilla

Koning Gorilla

Het blad 'Recht voor Allen' publiceerde ook een reeks artikelen over een prins, later koning, die een liederlijk leven leidt en die de zaken van staat en volk compleet verwaarloost en te gronde richt. Deze figuur had de naam 'Koning Gorilla'. Nergens in de tekst staat dat Koning Gorilla dezelfde persoon is als Willem III. Maar er zijn zoveel overeenkomsten met het leven van Willem III, bijvoorbeeld een erg slecht eerste huwelijk, dat iedere lezer wist wie Koning Gorilla was. Later werden deze artikelen gebundeld in een pamflet, met als titel 'Uit het leven van Koning Gorilla'.

Hofje waar Domela Nieuwenhuis woonde

Plaquette aan muur van de hofjeswoning

Terug in Den Haag

Na zijn gevangenisstraf ging Domela Nieuwenhuis wonen in een huisje op het Malakkahofje in de Haagse Archipelbuurt. In 1888 werd hij verkozen tot lid van de Tweede Kamer namens de Friese Volkspartij. Hij was het eerste en toen enige socialistische Kamerlid. Uiteindelijk vond hij het parlement niet de geschikte plek om zijn idealen te realiseren. In 1891 was hij nog wel kandidaat, maar hij verloor zijn zetel. Aan het einde van de 19e eeuw trok hij steeds meer naar het anarchisme. Hij richtte een nieuw blad op 'De Vrije Socialist', schreef veel historische boeken en maakte de eerste Nederlandse vertaling van Utopia, het verhaal van Thomas More over de ideale staat.

Betekenis

Voor veel mensen was Ferdinand Domela Nieuwenhuis erg

belangrijk. Hij sprak bij stakingen en voerde campagne voor geheelonthouding en tegen het militarisme. Hij overleed in 1919 en zijn rouwstoet vanaf Hilversum, waar hij toen woonde, door Amsterdam trok 12.000 sympathisanten. Hij werd in crematorium Westerveld in Velsen gecremeerd. Ook hierin was hij een voortrekker, want hij was pas de negende Nederlander die zijn lichaam liet cremieren.

De verering voor Domela Nieuwenhuis zet zich niet altijd voort in een volgende generatie. Ik heb het portret uit een doos onder het stof moeten halen om het voor dit artikel te kunnen fotograferen. Net als de exemplaren van Recht voor Allen (nieuwe uitgaven uit de jaren '50 en '60).

Jacqueline Alders
info@jacquelinealders.nl

Lutherse Kerk Den Haag

AL 25 JAAR BETROUWBARE KWALITEIT!

KIEST U VOOR DE HOOGSTE KWALITEIT?

Dentalform Tandtechniek combineert
ouderwets vakmanschap met de nieuwste technieken.

**GEBITSPROTHESE • IMPLANTATEN • FRAMES
KROON- & BRUGWERK • REPARATIESERVICE • FACINGS**

VOOR MEER INFORMATIE KIJK OP: **WWW.DENTALFORM.NL**

Laan van Meerdervoort 336A
2563 BA Den Haag

070 - 346 06 67

Sinds 1935

Respectvolle en
betaalbare begrafenissen

www.cuvo.nl

070 - 346 95 71

**holland
dance
festival**

Good [old] Times Productie Luna – Junadry Leocaria

Een volle maan laat niks onbelicht...
In Luna komt een theatergroep na 30 jaar
bij elkaar om mooie herinneringen op
te halen uit hun tijd als jonge artiesten.
Urban-danseres en -choreografe,
Junadry Leocaria, laat in deze derde
festivalproductie van Good [old] Times de
dancers schitteren onder het magische
maanlicht. Met Good [old] Times slaat
Holland Dance Festival gedurende
het hele jaar een brug tussen dans en
ouder worden. Dans is immers voor
iedereen. De producties zijn inmiddels
razend populair en hebben zelfs interna-
tionale podia weten te veroveren.

Theater aan het Spui, Den Haag | €22,50

25 januari 2020	19.00	(première)
26 januari 2020	17.00	
1 februari 2020	19.00	
2 februari 2020	17.00	

Reserveer uw kaarten via:
holland-dance.com

de SUITE slapen in eigen stijl

Door
eigen productie
20-40%
voordeel!

Door fysieke omstandigheden van
meneer Prins was een nieuw
bed noodzakelijk

De Suite maakte het waar.

*"Mijn echtgenoot sloep heel onrustig
en kon zich nauwelijks nog
omdraaien," vertelt mevrouw
Prins. We zijn fantastisch
geholpen door De Suite.
Mijn man kan nu weer
zelfstandig omdraaien en
opstaan. Door het
ontspanningssysteem is
hij veel rustiger en z'n
beenkrampen zijn sterk
verminderd."*

makkelijk opstaan

uitgebreid programma

Voor u gemaakt

Op zorgvuldige wijze ontwerpen we uw bed en
matras, steeds weer rekening houdend met uw
wensen en omstandigheden. Dat kan zijn in geval
van spier-, rug- en nekklachten of als er sprake is
van moeite met draaien en opstaan. Als voortrekkers
in comfortbedden maken wij, zelfs in de twijfelaar-
maten, uitvoeringen met een verborgen hoog/laag
functie. Zo kan uw bed of het bed van uw partner
van alle functies en gemakken zijn voorzien zonder
dat het van het partnerbed is te onderscheiden.

Kasten en slaapkamers

In het verlengde van de bedden maken we kasten en
complete slaapkamers op maat. In de showroom
staan bedden en kasten fraai opgesteld en een
bezoek aan ons familiebedrijf in Moordrecht is
beslist de moeite waard. Als een bezoek aan huis u
beter past of omdat u een deel van uw bestaande
bed wilt behouden, maak dan een afspraak.
Ter plekke kunnen we dan bespreken wat mogelijk is.
Wat de vraag ook is, we vinden altijd een weg om te
maken wat u wenst.

U heeft al een
hoog/laag boxspring
v.a. 2.947,50
incl. matras en levering
(naar wens afvoer oude bed)

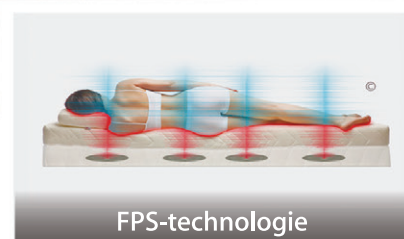

Mevrouw & meneer Meijer
wilden een nieuw bed en weer lekker slapen.
De Suite maakte het mogelijk.

*Mevrouw Meijer: "Ik sloep al
jaren slecht en was overver-
moeid. In ons nieuwe bed
hebben we aan mijn kant
FPS-technologie genomen.
Verbazingwekkend hoe
goed dat werkt, het is heer-
lijk. Als ik het aanzet, ben
ik snel vertrokken.
Ik slaap veel langer
achter elkaar en voel me
stukken fitter."*

twijfelaars

FPS-technologie

Beter ontspannen met geluid

Weldadig en uiterst gewaardeerd zijn onze matrassen met FPS-technologie.
Subtiele geluidsgolven zorgen voor stimulering van de bloedsomloop.
U komt in een diepere staat van ontspanning en slaapt beter. Deze akoesti-
sche techniek is een succesvolle toepassing voor mensen die jetlag of stress
ervaren, spierklachten of neuropathische pijn hebben, dan wel veel
spanning opbouwen, zoals bij de ziekte van Parkinson.

de SUITE slapen in eigen stijl

showroom en productie: Zuidplaspolderweg 11 2841 DC Moordrecht
0182 375022 www.desuite.nl di. t/m za. 10-17 uur 's avonds op afspraak

Er op uit!

Deze agenda bevat allerlei activiteiten die voor lezers van De Haagse Tijden interessant kunnen zijn – tentoonstellingen, lezingen, informatie, cursussen, muziek, theater, enz. Hebt u activiteiten te melden? Stuur uw gegevens op via e-mail naar dehaagsetijden@bruckel.nl Of bel met Daphne of Jolanda op telefoonnr.: 070-360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

14 december een gezellige Kerstrommelmarkt

Vereniging Wonen Werken Pander organiseren op 14 december van 12u tot 17u is er een gezellige Kerstrommelmarkt op het plein aan het Binnendoor.

Voor mensen die willen verkopen: Alleen particulieren en tafel of kleeid zelf meenemen. We willen graag veeel mensen uit de buurt ontmoeten
Opgeven bij Irene 0643061752 of Melati 0626927992

Immetje veilt haar schilderijen

Op zaterdag 21 december 2019 worden op SVV Scheveningen (Houtrust, Den Haag) ruim zeventig schilderijen van De Immetje Collectie geveild. De opbrengst schenkt ze aan de Scheveningse voetbalvereniging. Immetje stelt voor dit moment orde op zaken: “Mijn collectie komt onder de mensen en mijn voetbalclub verdient extra inkomsten. Dat maakt me, samen met mijn Ger, tot tevreden mensen. Zo is het goed.”

Emma Sofie Ludmilla Moen-Knoester (1933)

Eén van de meest toegewijde inwoners van Scheveningen is Emma Sofie Ludmilla Moen-Knoester, beter bekend als Immetje. Geboren in 1933 ontpopte ze zich al snel als een creatieve doener. Schilderen en gedichten schrijven, dat ging haar goed af. Nooit voor de roem of de verkoop. Want met echtgenoot Ger Moen beleeft ze rijkdom niet als veel centen op de bank, maar als iets van spirituele waarde. En met de aanstaande en definitieve veiling van haar collectie zet ze een kroon op haar werkzaam en productief leven. Ze is van plan om te stoppen met schilderen. “Mijn energie gaat op aan lekker kokkerellen en de zorg om ons dagelijks leven. Daar heeft een mens op leeftijd de handen vol aan.”

Weerslag van een belevingswereld

Immetje schilderde jarenlang met het grootste gemak en uit de losse pols. ‘Niet te moeilijk over doen,’ vertelt ze luchtig, “Ik ontmoette schilders als Ruud de Bruijn Ouboter, Cees Verweij, Sierk Schröder, Paul Citroen en beeldhouwer Joop van Kralingen, maar die gaven me niet meer mee dan dat ik vooral mezelf moest blijven. Al die aangeleerde technieken, zeiden ze, daar heb je meer last dan plezier van. Dus bleef ik vanuit mijn gevoel werken. Nooit van foto’s, altijd puur op basis van mijn herinnering. Ik zag iets, onthield het en later schilderde ik het als een impressie. Of ik schreef er een gedicht over, soms passend bij een schilderij. Een atelier? Ja, wel gehad, maar de keukentafel of een ezel in de slaapkamer werkt ook prima.” Regelmatig exposeerde ze haar werken. In haar eigen Scheveningen en tot België aan toe. Om mensen te laten genieten, niet om te verkopen. Immetje is altijd één gebleven met haar schilderijen, die een weerslag zijn van haar belevingswereld. Tot nu toe, want de veiling is aanstaande.

‘Zô mar ’n preitje’

Schrijven is schilderen met woorden. Geen wonder dat haar creatieve geest zich ook in tekst ging uiten. De gedichtenbundel van Immetje staat in menig boekenkast. En ze wordt nog steeds veel gelezen, want de Scheveningse kranten publiceren al zo’n drie decennia wekelijks haar column ‘Zô mar ’n preitje’. Daarin verwoordt ze in Schevenings dialect haar kijk op het dagelijkse leven van vroeger tot vandaag de dag. Haar woordenstroom is tot uitdrukking gekomen in kinderverhaaltjes, sprookjes, de feuilleton ‘De Garnalenpelsters’ en bijdragen aan toneelstukken en musicals. Radio Boulevard, de website ‘Alles over Scheveningen’, het gedenkboek ‘100 Jaar Haven’, Muzee en Vlaggetjesdag konden op haar medewerking rekenen.

De band met SVV Scheveningen

Ger en Emma Moen-Knoester waren altijd betrokken bij het maatschappelijk leven. Als kleinzoon van een van de oprichters van een voorloper van het huidige SVV Scheveningen en zoon van een clubsecretaris vervulde ook Ger tal van bestuursfuncties. Het echtpaar was jarenlang wekelijks op Houtrust te vinden en deed actief mee aan het drukke verenigingsleven. Ze genoten de vriendschap van zowel oudgedienden als van de jeugd en hun ouders. “Daardoor volg je meerdere generaties van dichtbij en leer je zo veel mensen goed kennen,” vertelt Immetje. “Die band met de vereniging is ons heel dierbaar en maakt het niet meer dan logisch om de opbrengst van de schilderijenveiling aan de club te schenken.”

Daarmee is de driehoek gesloten

De Immetje Collectie komt in handen van de vele liefhebbers, SVV Scheveningen krijgt de beschikking over een ruimer budget en Ger en Emma Moen-Knoester worden er zielsgelukkig van. Nu gaat Scheveningen nog beleven of Immetje de waarheid spreekt als ze zegt: “Ik stop nu met schilderen.” Spreek je haar, dan valt op met hoeveel jeugdige bezieling ze haar verhalen vertelt. Schrijven, ja, dat zal ze wel blijven doen, beaamt ze. Maar de penselen zijn schoongemaakt en opgeborgen. Geen enkel schilderijtje meer, een impressie die toch nog op het doek tot uitdrukking moet komen? “Nee,” zegt ze stellig, en dan: “Dat denk ik niet.” Met Immetje weet je het dus nooit.

Voor meer info:

Ron Kleijn, voorzitter SVV Scheveningen: ronkleijn@svvscheveningen.nl

Kijkdagen SVV Scheveningen, Houtrust:

Vrijdag 20 december, van 16.00 tot 20.00 uur
Zaterdag 21 december, van 11.30 tot 13.30 uur

Veiling:

Zaterdag 21 december, vanaf 14.00 uur

Waar?

SVV Scheveningen, Laan van Poot 38c, 2566 EC Den Haag
Bekijk vooraf de ruim 70 schilderijen van De Immetje Collectie, doe uw eerste bod en kom naar de veiling om de hoogste bieder te blijven: www.veilingimmetje.com

De feestdagen bij west radio tv online

Ook in de maand december bengt Omroep West veel mooist op radio, tv en online. Radio West is in december de Gulste Zender van Zuid-Holland, met heel veel extra grote prijzen. Luister en doe mee!

De programmering tijdens en rond de feestdagen:

tv en online: elke maandag vanaf 9 december

17.00 uur **Ik denk aan Jou**

Johan Overdevest bezoekt mensen met een klein sociaal netwerk.

tv en online: dinsdag 10 december (herhaling op 15 dec. vanaf 12.00 uur)

18.45 uur **LIVE: Lichtjesavond Delft**

tv en online: vrijdag 13 december (herhaling 24 dec. vanaf 17.00 uur)

18.45 uur **LIVE: Gouda bij Kaarslicht**

tv en online: tweede Kerstdag: Woensdag 24 december

17.00 uur **Kerst Sing Along**

Een 300-koppig koor, Gregor Bok en zangeres Francis van Broekhuizen zingen heerlijke kerstliedjes. Zing je mee?

tv en online: donderdag 25 december

17.00 uur **Op de Kaart Kerstspecial**

Jet, Annelies en Pim staan met hun bekende bus op de Royal Christmas Fair in Den Haag.

tv en online: vrijdag 27 december

17.00 uur **D'r Uit met Buyt**

De hoogtepunten van D'r uit met Buyt van het afgelopen seizoen, zoals Sjaak Polak, Johan Derksen en Aad de Mos.

tv en online: zaterdag 28 december

17.00 uur **Kerstconcert Kurhaus**

Registratie uit 2018 van het concert van Sef Thissen: van Bach tot Bing Crosby.

Radio, tv en online: oudejaarsdag dinsdag 31 december

19.00 uur **Vaarwel 2019** (herhalingen: de hele nacht)

Registratie van de oudejaarsshow van Sjaak Bral.

Radio, tv en online: Nieuwjaarsdag woensdag 1 januari

radio en online: 9.00 uur / tv: 11.30 uur

LIVE: Nieuwjaarsduik Scheveningen

Radio: Nieuwjaarsdag woensdag 1 januari

13.00 uur **Rijp voor de Roemlijst**

Patrick van Houten laat je alvast heerlijke platen horen als tip voor de Eeuwige Roemlijst, die op Tweede Pinksterdag wordt uitgezonden.

Kijk voor de rest van de programmering en meer informatie op omroepwest.nl of download de gratis Omroep West app.

Via omroepwest.nl/nieuwsbrief kun je je ook inschrijven voor de programma-nieuwsbrief die leest als een gids.

Huishoudelijke verzorging

Zoekt u ondersteuning in de huishoudelijke verzorging omdat het huishouden toch wat zwaar begint te worden? Dan helpt Stichting Eykenburg u graag!

Wij bieden huishoudelijke verzorging zowel via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) als particulier. Wij werken in vaste teams, waardoor u niet teveel verschillende medewerkers over de vloer krijgt.

Wilt u meer weten over de huishoudelijke verzorging of bent u op zoek naar de actuele prijzen? Neem dan contact op via 070 - 750 70 00 of kijk op www.eykenburg.nl.

Meer informatie 070 - 750 70 00 | www.eykenburg.nl

Uitvaartverzorgers Yarden Den Haag e.o.

Yarden Uitvaartzorg Den Haag e.o.
Kamperfoeliestraat 2a
2563 KJ Den Haag
yarden.nl
T 070 325 7955

"Wij zijn er voor u."

Ieder mens verdient een mooi afscheid. Daarom ondersteunen en inspireren wij, Sytze Geursen, Mieke van Bergenhenegouwen, Sjalestia van Aggelen en Tanja Schouten, u graag bij een persoonlijk afscheid van uw dierbare. Bel ons op: 070 325 7955.

Overlijden melden? Bel 0800 8192. Dat kan 24 uur per dag, ook als u niet of elders verzekerd bent. Kijk voor meer informatie op yarden.nl.

YARDEN

DE HAAGSE TIJDEN

DE HAAGSE KRANT VAN ALLE TIJDEN

VOLG ONS OOK OP FACEBOOK

VAN DER GEEST VERHUIZINGEN

Speciale service voor senioren

- Zorgverhuizingen
- Particuliere verhuizingen
- Kunst- en antiekservice
- In- en uitpakservice
- Verhuisdirigente
- Handyman
- Inboedelopslag
- Woningstofferig

T. 070 399 42 41
W. utsvandergeest.nl

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is

Hotel Des Indes; Een restaurant voor iedereen die van lekker eten houdt

Hotel Des Indes is als stadspaleis in 1858 gebouwd voor Thierry baron van Brienens van de Groote Lindt. De baron kocht drie huizen aan het Lange Voorhout en de Vos in Tuinstraat en liet deze slopen. Eén daarvan was het museum Willem II, dat op de hoek van de Denneweg stond. Op deze plaats liet hij voor 150.000 gulden een paleis bouwen. Het huis beschikte over een riant binnenhof, stallen, privéverblijven en een prachtige balzaal. Men kon door de huidige entree met de koets naar binnen rijden... Het paleis kwam uiteindelijk in handen van hotelier François Paulez die het aan zijn dochter Alegonda schonk. Samen met haar man Friedrich Wirtz maakte ze er een hotel van en dat werd op 1 mei 1881 geopend door prins Frederik, de oom van koning Willem III. Het hotel werd vernoemd naar Hotel des Indes in Batavia.

Lunchen

We gaan eens een keer lunchen. Geen tosti bij de koffietent (niks mis mee trouwens) maar een uitgebreide driegangen lunch met een goed glas wijn. Dat moet je ook maar eens doen, is goed voor je... Het restaurant is een sfeervolle plek met een lounge en een aangrenzende eetzaal. Prachtig ingericht; marmeren pilaren, tapijten, kroonluchters, hoge bewerkte plafonds, brede trap naar de vide, gedrapeerde gordijnen en stoelen bekleed met rood en goud fluweel. Je waant je 100 jaar terug!

Amuses

We krijgen een tafel aan het raam met uitzicht op de Kazernestraat en voor we het weten wordt de eerste amuse opgediend; gebakken tortilla met een geitenkaas en mangomousse vergezeld door een frozen slow gin met warm eiwitschuim een prachtige - en lekkere - mix van warm en koud. De tweede verrassing van de chef is een marsmellow van rode biet met een crème van mint en een olijf, op de amuselepel een crème

van doperwt met een krokantje van parmezaan. Wist je trouwens dat de volledige term voor een amuse amuse-gueule of amuse-bouche is?

Driegangen

Het voorgerecht is een tartaar van corvina (ombervis) met een crème van edamame boontjes en bonito met een dressing van visbouillon en Thaise curry. Trouwens, het gerecht is een plaatje met o.a. paarse eetbare bloemetjes. Op het volgende schilderachtige bordje vinden we de coquilles met groene asperges met wat grapefruit en een crème van

pastinaak en geraspte radijsjes. Een heerlijk tussengerecht met heel veel smaakjes en een zachte crème die perfect past bij zowel de coquilles als de asperges! Het hoofdgerecht is een mooi stukje hert met een rode wijnsaus, spruitjes en paddestoelen. Het klinkt simpel maar zo ziet het kunstwerkje op ons bord er niet uit. Het is tenslotte lunch, één glas wijn moet kunnen. Het wordt een Pinot Noir (hoe wisten ze dat?) van Butterfield uit Californie. Een Pinot Noir die overeind blijft bij het hert, kan dat? Jazeker!

Een restaurant voor iedereen die van lekker eten houdt Na afloop schuift de chef Roel Gillissen nog even aan om te vragen hoe we het vonden. Er ontspon zich een geanimeerd gesprek over

de overeenkomsten tussen kunst en eten, gastheerschap, vakmanschap, liefde voor je vak, de gedachte achter de creaties, liefde voor je gasten, eerste smaak, tweede smaak, het milieu en ga zo maar door. De bescheiden chef wil toch wel even twee dingen kwijt; één dat het een restaurant is voor iedereen die van lekker eten houdt en twee dat Des Indes tot beste restaurants van Den Haag hoort. Wij zijn dat dan ook 100% met hem eens en met een driegangenmenu voor slechts € 43,00 is de prijs-kwaliteitverhouding ook nog eens dik in orde.

Hotel Des Indes

Lange Voorhout 54-56
hoteldesindesthehague.com
070 361 2345

2-gangen busines lunch 32,50
3-gangen chefs diner menu 43,00
6-gangen chefs diner menu 69,50

sommeliers wijnarrangementen

3 gangen 24,00
6 gangen 48,00

Rechten & Plichten

Vragenrubriek voor lezers over uitkeringen, consumentenzaken, rechten (zoals erfrecht), belastingen en andere financiële zaken. Uw vragen worden anoniem in deze uitgave behandeld en onze deskundigen zullen proberen u een persoonlijk antwoord te geven. U kunt uw kwesties sturen naar hansroodenburg@kpnmail.nl of naar Postbus 26046, 2502 GA Den Haag. Graag met vermelding van rubriek 'Rechten en Plichten'.

Erf- en schenkingsrecht

Tante is sinds een jaar dement

Wij hebben een aangetrouwde tante die weduwe is. Onze oom is dus overleden. Na het overlijden van mijn oom zijn de financiële zaken van mijn tante, met haar goedvinden, opgepakt door haar zwager (getrouwd met haar zus), iemand die wij alleen van verjaardagen kennen. Omdat zij zich daar tevreden mee toonde, hebben wij daar nooit praat over gemaakt. Een jaar geleden werd echter duidelijk dat tante behoorlijk dementeerde. Zozeer dat zij gedwongen werd opgenomen. Intussen is haar zwager de belangen blijven behartigen van tante. Wij weten dat oom en tante ooit een testament hebben gemaakt waarbij ook al hun neven en nicht (mijn broer, ik en de twee kinderen van haar zwager die we maar gemakshalve Piet noemen) een aanzienlijk deel van hun bezittingen zouden erven, na hun beider overlijden. Maar tante leeft nog. Gedurende die tijd is Piet degene die besluit wat er met het geld en de roerende zaken

gebeurt.

Zo lijkt het althans. Hij heeft haar huis al verkocht en spreekt nu zelfs van investeringen doen met het geld. Kunnen wij als erfgenamen inzage en eventueel ook inspraak eisen in zijn handel en wandel rondom het vermogen van tante zolang zij nog leeft, of hebben wij als schoonfamilie helemaal niets te vertellen? Wij denken bijvoorbeeld dat hij er goed aan doet om alvast een deel aan de erfgenamen te schenken bijvoorbeeld, maar voor een gesprek daarover lijkt Piet niet echt open te staan.

Is het testament niet gewijzigd dan is dat nog geldig! Je tante is inmiddels wilsonbekwaam geworden. Ze heeft dan iemand nodig via de rechtbank om in haar toezicht als curator te voorzien. Jullie komen pas aan de orde als tante is overleden. Hoe dan ook heeft zij rechten als langstlevende. Als zij overlijdt dan geldt nog het testament dat mogelijk eerder is vastgelegd. Zij had en uw oom géén kinderen, nemen wij aan.

Piet lijkt niet te beseffen waarom hij nu verkeerd handelt. Lijkt ons een zaak die een onafhankelijk iemand van het verpleeghuis, waarin tante verkeert, behandelt. Vooral omdat jullie mede-erfgenamen zijn volgens haar eerdere testament.

Piet kan wel schenken en investeren maar dat hangt ook van de rechtbank af. Is het huis verkocht door uw zwager toen uw tante nog wilsbekwaam was? Als Piet, nu zij 'wilsonbekwaam' is (dat is de uitdrukking die veel terugkomt in naslagwerken), alleen maar zijn kinderen bedeeft, dan zit hij behoorlijk fout.

Het onafhankelijke figuur en de rechtbank hebben de sleutels in handen. Kost wel wat! Mogelijk een paar duizend euro.

U en uw broer en de kinderen van Piet hebben er vooralsnog niks over te zeggen. Piet ook niet trouwens tenzij hij als curator is aangewezen door de rechtbank. De laatste moet wel goedkeuring

geven aan alle handelingen die Piet voorstelt.

Pas als uw tante overlijdt en u wordt aangewezen als een van de erfgenamen dan kunt u inzage krijgen. Wij weten wél dat rechtbanken bepaald niet scheutig zijn om al bij leven van uw tante schenkingen te doen. Dat hangt ook van de omstandigheden af.

Facebook, LinkedIn, Instagram en Twitter

Ik heb een nalatenschap te regelen. Ik zit er wel mee dat bijvoorbeeld voor Facebook, LinkedIn, Instagram en Twitter niks is geregeld. Hoe doe ik dat?

Als een dierbare overlijdt, dan erven de nabestaanden vaak de eigendommen van de overledene. Tenzij er een testament is. Op onder meer <https://veiliginternetten.nl/digitaal-nalaten-schap> kunt u daarover meer lezen. De eerste vraag is of u het doet voor uzelf of voor een ander. Op de afzonderlijke accounts van Facebook, LinkedIn, Instagram en Twitter

bestaat er de mogelijkheid om de digitale nalatenschappen te regelen.

U kunt ook bijvoorbeeld een dierbare te laten beheren door de nabestaande. U kunt onder meer de Facebookaccount verwijderen. Zie daarvoor de afzonderlijke sites.

U moet wél op Facebook stappen ondernemen. Op LinkedIn bestaat de mogelijkheid om de gehele account te verwijderen. Daarvoor zijn bepaalde gegevens nodig van de overledene.

In tegenstelling tot grote broer Facebook is het op Instagram nog niet mogelijk deze account voor te bereiden op je mogelijk overlijden. Wél is mogelijk voor nabestaanden om een herdenkingsstatus te geven.

Op Twitter is het vrij eenvoudig. Die kunt u gewoonweg verwijderen. Ga naar het formulier van help.twitter.com/forms/privacy. Bovenal gaat het erom dat u op de verschillende sites stappen verder onderneemt.

Borsalino

met Kerst lekker eten in Borsalino

1^e en 2e Kerstdag

Een heerlijk 4-gangen keuzemenu voor € 44,50 p.p.

Reserveer nu uw kerstdiner bij Borsalino

GEHELE MAAND DECEMBER

10% KORTING

Bij reservering vanaf 10 pers. Deze actie is niet geldig op 25/26 december.

Voorgerecht

Gewokte garnalen
Hollandse garnalencocktail
Carpaccio
Oosterse taugé
Heerlijke frisse salade

Tussengerecht

Heldere runderbouillon
Romige champignonsop

Hoofdgerecht

Gegrilde varkenshaas
Gegrilde tournedos
Gegrilde zalmfilet
Eendenborstfilet
Gebakken slibtongetjes

Nagerecht

Grand kerst dessert

Reservering alleen telefonisch
Laan van Meerdervoort 196a • 2517 BJ Den Haag • 070 345 98 58

Sjaak Bral:
Ome Ed
verhalen uit het koffiehuis

Geniet van
Ome Ed,
Schele Joop,
Leen Half Een,
Gerard de
Gleuvenglijder
en andere
vreemde vogels.

Hun avonturen
worden afgewisseld
met columns én een
kennistest Haags,
'Ut Groen Geile Hoekie'.

Nu verkrijgbaar

**Bestel via www.haags.nl of
in de winkel bij boekhandel Paagman**

KÖHLER

Personenauto • Personenbus • Bestelbus • Verhuishwagen • Aanhangwagen

Autoverhuur

DÉ GROOTSTE VERHUURDER IN 9 PERSONEN BUSSEN • VRAAG NAAR ONZE SHORT LEASE TARIEVEN

WINTERTARIEVEN

Klasse	Merk en type	7 dagen inclusief 2100 km	10 dagen inclusief 3000 km	Extra dag (10+) Incl 300 km p/d	14 dagen inclusief 4200 km	Extra dag (14+) Incl 300 km p/d	Extra Km's	Winterbanden
Standaard								
A	Fiat Panda / Citroën C1 VW Up / Seat Mii Peugeot 108	€ 210.-	€ 300.-	€ 30.-	€ 392.-	€ 28.-	€ 0.14	*****
A-special	Fiat 500	€ 224.-	€ 320.-	€ 32.-	€ 434.-	€ 31.-	€ 0.14	*****
B	Ford Fiesta Citroën C3	€ 245.-	€ 350.-	€ 35.-	€ 462.-	€ 33.-	€ 0.15	Op aanvraag
BD	Peugeot 208 diesel Ford Fiesta Diesel	€ 301.-	€ 430.-	€ 43.-	€ 560.-	€ 40.-	€ 0.15	Op aanvraag
C	Citroën Aircross	€ 301.-	€ 430.-	€ 43.-	€ 560.-	€ 40.-	€ 0.17	Op aanvraag
D	Nissan Qashqai Hyundai Kona	€ 399.-	€ 570.-	€ 57.-	€ 756.-	€ 54.-	€ 0.20	*****
D1 7 personen	Opel Zafira	€ 399.-	€ 570.-	€ 57.-	€ 756.-	€ 54.-	€ 0.20	€ 10.- per dag
Stationcars								
SC	Ford Focus wagon	€ 322.-	€ 460.-	€ 46.-	€ 602.-	€ 43.-	€ 0.17	€ 10.- per dag
Automaten								
AA	Citroën C1	€ 224.-	€ 320.-	€ 32.-	€ 434.-	€ 31.-	€ 0.15	*****
BA	Toyota Yaris Hybrid	€ 273.-	€ 390.-	€ 39.-	€ 518.-	€ 37.-	€ 0.17	Op aanvraag
CA	Ford Focus	€ 329.-	€ 470.-	€ 47.-	€ 616.-	€ 44.-	€ 0.17	Op aanvraag
SCA	Ford Focus wagon	€ 343.-	€ 490.-	€ 49.-	€ 644.-	€ 46.-	€ 0.22	€ 10.- per dag
Personen bussen								
PB	Ford Torneo / Renault Traffic Diesel (9 pers)	€ 672.-	€ 960.-	€ 96.-	€ 1260.-	€ 90.-	€ 0.28	€ 10.- per dag
PL9	Opel Vivaro Diesel (9pers) verlengd	€ 728.-	€ 1040.-	€ 104.-	€ 1372.-	€ 98.-	€ 0.28	€ 10.- per dag
PA	Ford Torneo Diesel (9pers) automaat.	€ 728.-	€ 1040.-	€ 104.-	€ 1372.-	€ 98.-	€ 0.28	€ 10.- per dag

Voorwaarden: Inclusief BTW • exclusief brandstof • Inclusief verzekering • Aanbodig geldig van 1 november 2019 t/m 31 maart 2020 • Startdatum moet binnen deze periode liggen
Niet in combinatie met andere aanbiedingen / kortingen • *Optie verlagen eigen risico personenauto's en personen bussen € 12.50 per dag

Telefonisch reserveren

070 - 380 90 94

Binckhorstlaan 130
Den Haag

015 - 212 14 19

Yperstraat 12
(in de Veste) Delft

Kijk voor alle modellen en prijzen
op onze website: www.kohler.nl

Mijn schooltuintje aan de Mient

Naar aanleiding van uw artikel over de schooltuintjes het volgende. Het moet in begin jaren zestig zijn geweest dat ik een schooltuintje kreeg aan de Mient.

Ik zat op de R.K. Mariaschool in de Tasmanstraat (afgebrand). Het was maar voor een jaartje, maar het heeft een onuitwisbare indruk op me gemaakt en gaf mooie herinneringen (Mina de geit).

Vijftig jaar later, wonend in een dorp op het platteland, ben ik samen met enkele buurvrouwen een volkstuin gestart. Na enkele seizoenen was ik als enige overgebleven. Het rommelen in mijn moestuin (hier een hof) genoemd, zat blijkbaar ook nog in mijn genen.

Mijn moeder vertelde dat (over)

grootvaders van beide kanten in de kweek van groenten en fruit zaten. Het is een gezonde verslaving en ondanks of dankzij het harde werk maakt het me erg gelukkig. Door te werken met de principes van permacultuur is mijn tuin een lustoord

en eetbaar parkje geworden, waarin het werk minder wordt en de natuur veelal zelf haar gang kan gaan.

Ook voor mijn kleinkinderen is het een goed voorbeeld. De tuin van oma, waar de paadjes langs talloze plekjes voeren, langs

bessenstruiken, fruitboompjes, kruidencirkel, aardbeienbedden en vijvertje met kikkertjes. Ze genieten van verse vruchten plukken. Ze leren over de blauwe kevertjes op de munt, de vlinders rond de Zonnehoed, de vogeltjes in de fruitbomen.

Het is een uitgelezen manier om kinderen binding te laten voelen met de natuur en respect te kweken voor alles wat leeft, groeit en bloeit.

Maria van der Waart
mariaevers11@upcmail.nl

Actrices Tina, Eva en Anne-Marie gaan voor de top!

De drie hartsvriendinnen Tina de Bruin, Eva van der Gucht en (de Haagse) Anne-Marie Jung, samen goed voor vele theater-, film- en televisieproducties (o.a. Foute Vriendinnen, Het Schaap met de Vijf Pooten, Wie is de Mol?, Dik Trom, Hendrik Groen, Kees & Co en de André van Duin-revue) gaan in januari 2020 een bijzondere uitdaging aan. Voor Warchild gaan zij de hoogste berg van Afrika beklimmen: de Kilimanjaro (5895 m). Met deze zogenaamde 'Kili-challenge' zullen zij een bedrag op gaan halen dat geheel ten goede komt aan Warchild. De reis, het verblijf en de expeditie worden uit eigen zak betaald.

Warchild zet zich in voor kinderen uit oorlogsgebieden. Kinderen die hun familie kwijt zijn, hun thuis kwijt zijn en kinderen die onder erbarmelijke omstandigheden hebben moeten overleven. Door psychologische hulp, educatie en sport en spel biedt Warchild deze kinderen weer vertrouwen en hoop op een betere toekomst.

De drie dames zijn al druk aan het voorbereiden en trainen en proberen natuurlijk een mooi bedrag voor dit fantastisch doel bij elkaar te verzamelen. Via 'Vrouw' en 'Telegraaf-tv', alsmede via 'Tijd Voor Max' en andere media zullen ze hun acties en inspanningen gaan delen.

Wil jij of je bedrijf iets doneren? Graag!

Bij een bedrag van meer dan €100 zullen Tina, Eva en Anne-Marie je persoonlijk bedanken. Uiteraard komt, bij elk bedrag, groot of klein, je naam op hun actiepagina te staan, als je dat wilt, maar mocht je daar geen behoefte aan hebben kan dat ook anoniem.

Via onderstaande qr-code wordt je doorgelinkt naar de doneerpagina.

Kijk ook eens op hun Instagram: @tina10a @evavandergucht en @annemariemetstreepje (en klik op de linkinbio!)

Namens Warchild en de vriendinnen:

BEDANKT!!!

DÉ LEUKSTE SPAARPAS VAN DEN HAAG EN OMSTREKEN. HEB JIJ DE HOFPAS AL? NEEM 'M GRATIS MEE!

WWW.DEHOFPAS.NL

SPAAR VOOR KORTINGEN EN STEUN DE LOKALE ONDERNEMERS!

Spaar punten bij diverse ondernemers in jouw buurt. Gespaarde punten kun je een volgende keer inwisselen voor korting of je spaart nog even door voor gratis producten, diensten, uitjes, attracties, wellness, een diner, cultuur of evenementen.

De Hofpas heeft voordelen voor iedereen! Je bent voordeliger uit en ontdekt verborgen pareltjes in jouw stad. Door vaker bij lokale ondernemers te winkelen houden we samen de buurten levendig.

Nog geen pas?

Haal hem op bij een van de aangesloten spaarwinkels of download de app. Geen internet? Vraag de pas dan aan via 070 221 05 81.

NIEUWE SPAARPARTNERS

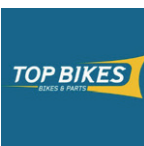
In de Haagse Tijden zullen we je continu op de hoogte houden van de nieuwste partners. Kijk voor het volledige overzicht op www.dehofpas.nl

Made Conceptstore
Noordeinde 109A - Den Haag

Handgemaakte meubels, stijlvolle kunst en trendy accessoires! Geen dertien in een dozijn, maar alleen unieke exemplaren. Stuk voor stuk gemaakt volgens het principe van "Recycle design."

Spaarpercentage: 10%

Top Bikes
Elandstraat 89 - Den Haag

Persoonlijke service, professioneel advies en heel veel ervaring. Top Bikes is tevens dealer van Trek, een lijn fietsen die sportief, doordacht en met oog voor design en techniek is ontworpen.

Spaarpercentage: 2%

CityCruiser Tours
Doctor Lelykade 244B - Scheveningen

Ervaar de stad op een echte CityCruiser. Deze geruisloze elektrische scooters, met typerende grote banden, zijn erg gemakkelijk in gebruik. Het voelt meer als skiën dan rijden!

Spaarpercentage: 6%

Bellefleur Bloemen & Planten
Loolaan 80 - Voorburg

Een veelzijdige bloemist, waar kwaliteit en service hoog in het vaandel staan. Ze hebben bloemwerk voor iedere gelegenheid en het assortiment is eigentijds en exclusief.

Spaarpercentage: 6%

Bungee Jump Holland
Strandweg 150 - Scheveningen

Vanaf het torentje op De Pier kan er gesprongen worden van een hoogte van 60 meter boven de Noordzee, 300 meter vanuit de kust. Heb jij dit altijd al een keer willen doen? Pak je kans!

Spaarpercentage: 10%

Studio Engelen
Piet Heinstraat 87 - Den Haag

Naast het ontwerpen van dessins voor stoffen voor het interieur, biedt Engelen ook diverse huiselijke attributen aan, zoals serviesgoed, glaswerk, tafeldecoratie en ander prettigs voor in huis.

Spaarpercentage: 6%

UITGELICHTE AANBIEDINGEN

KIJK VOOR ALLE PARTNERS OP WWW.DEHOFPAS.NL

EKOPLAZA WEIMARSTRAAT

20% korting op een artikel naar keuze.
Weimarstraat 153 - Regentessekwartier

VERHUISBEDRIJF DIRECT

10% korting op je verhuizing. Neem contact op via 085 201 3070.
Binckhorstlaan 123 - Den Haag e.o.

TAXI BEDRIJF DEN HAAG

10% korting op een rit. Neem contact op via 06-38740584.
Den Haag e.o.

TEDS DEN HAAG

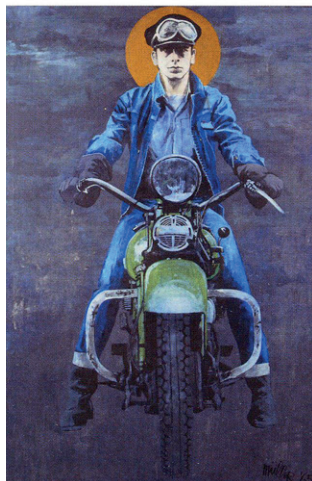
25% korting op de gehele besteding tussen 8.30 en 11.30 uur.
Frederikstraat 32 - Willemspark

CARPEDIEM VOETREFLEX

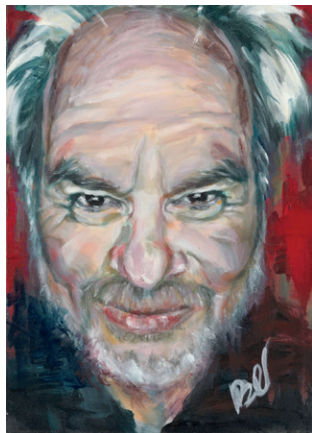
€7,50 korting op een voetreflexbehandeling.
Purperreigerstraat 17 - Leidschenvveen

BRASSERIE MAURITSHUIS

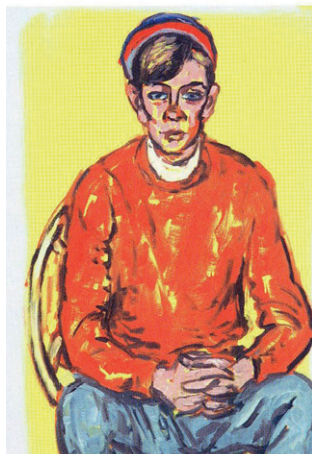
Koffie/cappuccino/thee + Hollandse appeltaart met slagroom voor €5,50.
Plein 29 - Centrum

Schrijvers portret, Jan Cremer door
Frits Müller, 1965

Schrijvers portret Nico Dijkshoorn,
Bernadet Boorsma, 2012

Schrijvers portret Boudewijn Büch
door Willem Schrofer, 1967

schrijvers portret Anna Blaman door
Paul Citroen, 1950

schrijvers portret Adriaan Roland
Holst, Carel Willink

De schrijversportretten in het Literatuurmuseum

Iedereen die van schilderkunst houdt komt goed aan zijn trekken in Den Haag. We hebben een enorme museumdichtheid. Vanuit de hele wereld bezoeken kunstliefhebbers ‘ons’ Meisje met de parel in het Mauritshuis of de collectie Mondriaans in het Kunstmuseum. Ook de wat kleinere musea, zoals de Mesdag Collectie, hebben pareltjes in hun bezit. En dan heb ik het niet eens over de vele tentoonstellingen die in de Haagse musea georganiseerd worden en jaarlijks voor grote bezoekersaantallen zorgen. Als afsluiting voor mijn cursussen kunstgeschiedenis organiseer ik altijd museumbezoeken en er is gelukkig volop keus.

Misschien wat minder bekend is een schilderijencollectie in een museum in het centrum van Den Haag, vlakbij Centraal Station. En dat is het Literatuurmuseum. Een museum over schrijvers en boeken. Dus over kunstenaars die niet het penseel hanteren, maar de pen. Of, nou ja, het toetsenbord. En ja, je kunt er de stofzuiger van Simon Vestdijk aanschouwen en de sigaar van Louis Couperus. Maar waar het mij nu omgaat, zijn de wanden vol met geschilderde schrijversportretten in een lange rechthoekige galerij. Jazeker, het Literatuurmuseum heeft een zeer grote schilderijencollectie en een gedeelte daarvan wordt permanent geëxposeerd. ‘Hoe gaan we dat ophangen?’ zal de conservator gedacht hebben. ‘Hangen we ze netjes op een rijtje, groot bij groot en klein bij klein? En hoe ordenen we het werk? Op kunststroming, op kunstenaar?’

Nee dus, de werken hangen niet netjes op een rijtje, de muren zijn van boven tot onder behangen met schrijversportretten. Van heel groot, tot heel klein, van fel gekleurd tot sober potlood, alles lekker door elkaar. En wat de volgorde betreft, die is heel simpel. Een volgorde die je kunt verwachten van een museum over literatuur, namelijk op schrijversnaam van A tot Z. Dat betekent dat één van de eerste portretten die je ziet als je het museum inloopt van Bertus Aafjes is. Geschilderd

door kunstenares en dochter van de schrijver Diana Huijts. Een van de laatste portretten in de galerij, dus weer zo’n beetje bij de ingang van het museum, is een portret van een jonge Joost Zwagerman, geschilderd door ‘After Nature’-kunstenaar Peter Klashorst.

Er zijn hyperrealistische portretten, zoals die van Marten Toonder, geschilderd door Sylvia Willink. Met oververfijnde penseelstreken heeft ze hem geschilderd. We komen de schilderes vaker tegen trouwens. Bijvoorbeeld bij de ‘C’, want daar hangt het prachtige portret van Simon Carmiggelt. Haar man, Carel Willink, is ook vertegenwoordigd. Maar dan moeten we iets verder lopen naar de ‘R’. Want daar is een portret van Adriaan Roland Holst, geschilderd in 1948. Het schijnt dat Roland Holst het goed vond lijken, maar hij vond zichzelf wat ziekelijk ogen, wat blijkt uit zijn uitspraak: ‘Carel, waarom heb je mij nou je maagkwaal meegegeven?’ Vooral de trui die hij draagt is zeer gedetailleerd geschilderd. Er kwam in die naoorlogse tijd veel kritiek op. ‘Hij breit beter dan dat hij schildert,’ werd er beweerd. Tja, het abstracte schilderen was in opkomt en het realisme werd nogal eens als verdacht gezien.

Over verdacht gesproken, als je terugloopt naar de ‘B’, komen we een portret van Martien Beversluis en zijn tweede vrouw Dignate

Robbertz tegen. Het is geschilderd door meester-vervalser Han van Meegeren die in de oorlog goudgeld verdiende met zijn geschilderde Vermeers. De geportretteerde Beversluis, zijn vriend, schreef ‘bloed-en-bodem’-gedichten.

Er zijn ook vrolijke portretten, bijvoorbeeld van het echtpaar Maarten en Eva Biesheuvel. Geschilderd door Lia Laimböck. Ze worden omringd door hun geliefde dieren ‘Kippie’, ‘Johnny’ en ‘Geitie’. De kunstenares heeft de twee verbeeld in mooie zachte tinten. De hoofden vrij realistisch, de kleding vlak en decoratief, in de stijl van een Klimt-schilderij.

Er hangt veel werk van Haagse kunstenaars, van Isaac Israëls bijvoorbeeld, de zoon van Jozef Israëls. Ze woonden aan de Koninginnegracht. Isaac heeft een prachtig portret gemaakt van Ina Boudier-Bakker. Meerdere portretten hangen er van Paul Citroen, die jarenlang in Wassenaar woonde. Op de Haagse kunstacademie gaf hij les in Bauhausstijl, de academie in Weimar waar hij zelf zijn opleiding had genoten. Bijzonder is zijn portret van Anna Blaman. Hij heeft haar een nadenkende houding gegeven. Ze staat er iets gebogen bij en draagt een herencolbert met een sigaret in de hand en een forse bril op haar neus. Citroen heeft ook in een totaal andere stijl een nogal hoe-kig portret van Menno ter Braak

geschilderd. Ook kunstenaar Sierk Schröder heeft jarenlang in Wassenaar gewoond. Hij is vertegenwoordigd met een portret van dichter J.C. Bloem. Beroemd zijn de beginregels van zijn ‘Insomnia’: ‘Denkend aan de dood kan ik niet slapen, en niet slapend denk ik aan de dood’. Geliefd bij zijn studenten was academiedocent Willem Schrofer. Hij was medeoprichter van de naoorlogse Haagse kunstenaarsgroep ‘Verve’ en zijn atelier was een ontmoetingsplaats voor kunstenaars, ontwerpers en schrijvers. Hij heeft een kleurig portret gemaakt van een nog hele jonge Boudewijn Büch. Opvallend, met zijn rode trui, zittend tegen een knalgele achtergrond. En heeft hij nou een rood auraatje om zijn hoofd?

Van verre zie je al het portret dat Frits Müller maakte van Jan Cremer. Uiteraard stoer en wijsbeens op een Harley Davidson. Zo poseerde hij ook voor de omslag van zijn ‘onverbiddelijke bestseller’ uit 1964 ‘Ik Jan Cremer’. Boer Koekoek vond het een zeer smerig boek dat verboden diende te worden. Cremer werd er wereldberoemd mee. Je zou bijna vergeten dat hij begon als beeldend kunstenaar en behoorde tot de Haagse z.g. ‘Posthoorngroep’. Hij was toen al een nationale held, omdat hij op tv allerlei provocerende dingen zei over oude kunstenaars en als broekje van twintig zijn abstracte werk ‘De Japanse oorlog’ te koop zette voor een miljoen gulden.

Onlangs heeft het museum een flinke collectie schrijversportretten verworven van een Haagse kunstenares die ik erg goed ken. Ze is namelijk mijn zus Bernadet Boorsma. Vooral haar guitige portretten van Nico Dijkshoorn en Arnon Grunberg zijn mijn favorieten.

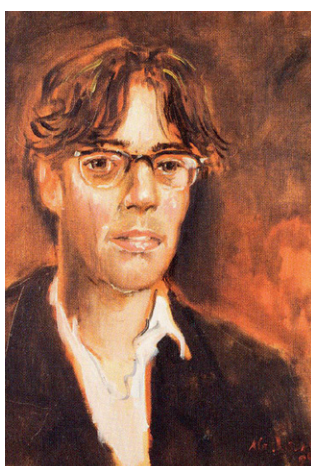
Veel portretten kunt u ook online bekijken:
www.literatuurmuseum.nl

Anne Marie Boorsma

Anne Marie Boorsma start vanaf de tweede week van januari 2020 cursussen kunstgeschiedenis over Haagse Kunst 1920-2020. Meer informatie op www.annemarieboorsma.nl

Schrijvers portret Arnon Grunberg,
Bernadet Boorsma, 2013

Schrijvers portret Joost Zwagerman,
door Peter Klashorst 1995

Schrijvers portret Maarten Biesheuvel en Eva Biesheuvel-Gütlich omringd door Kippie, Johnny en Geitie, door
Lia Laimböck, 1965

Van ansichtkaart via adreswijziging

Het leuke van het schrijven van mijn verhalen in De Haagse tijden zijn de reacties van lezers die mij per mail bereiken. En dan met name als lezers mij laten weten dingen te hebben gelezen van vroeger die uit hun geheugen waren verdwenen en weer zijn opgefrist. Soms zijn dat verdwenen bedrijven, producten, levensmiddelen of herinneringen aan een straat of voertuig.

Ansicht 1

Bij het starten van een nieuw verhaal denk ik dan ook lang na welk onderwerp voor een breed publiek leuk kan zijn, en of ik daar de nodige illustraties uit eigen archief kan toevoegen. Deze keer is dat de ansichtkaart. Ik kwam op dat idee, omdat ik zat te surfen op Facebook en daar vakantiekiekjes tegenkwam van collegae op vakantie in verre landen. Vroeger was dat de ansichtkaart, maar die is in de vergetelheid geraakt. Ook WhatsApp is een geliefd medium geworden voor het delen van vakantiemomenten.

Datzelfde geldt natuurlijk ook voor kerstkaarten en verjaardagswensen die tegenwoordig fraai kunnen worden vervaardigd via Greetz en andere aanbieders. Maar deze keer wil ik mij beperken tot de ansichtkaart, een term die uit Duitsland afkomstig lijkt te zijn, gezien de spelling van ansicht. Wij zouden zeggen aanzicht. Al eeuwen geleden schijnt de kaart bestaan te hebben, maar vanwege hoge kosten was dat een uitzondering. De populariteit van de ansichtkaart ontstond in de vorige eeuw door de grote oplage via drukwerk en de gemoderniseerde postbezorging, zodat de kaart voor enkele centen kon worden verstuurd. Bovendien was het sturen van een kaart in die tijd goedkoper dan een brief - mits deze gesloten was! Was de brief open met vermelding 'DRUKWERK' dan was het weer 10 cent goedkoper, maar dat terzijde.

Op vakantie was het altijd een uitje om in de krakende kaartenmolens met kleurrijke kaarten op zoek te gaan naar die kaart die de vakantiebestemming het beste weer gaf. Vaak waren de kaarten verdeeld in vier vakjes, met een vergezicht, een stadsgezicht, een dier en iets folkloristisch als een lederhose, koeienbel of bierpul.

Bleef men in Nederland, dan waren de vakverdeelde kaarten vaak voorzien van een hert, een stuk hei, een vuurtoren of een uitzicht. Daaronder stond in een banner: groeten uit Ermelo, de Veluwe, Brabant, of een andere fotogenieke omgeving. Grappig was te constateren dat dezelfde kaart in elke provincie te koop was, waarbij 'groeten uit...' werd gevolgd door het vakantieadres. Blijkbaar had elke provincie hetzelfde hert.

Ansicht 2

Op de linkerzijde van de kaart was een kleine ruimte voor een kort vakantieverslag. Uiteraard ging de kaart vergezeld van een zonnetje met graden-aanduiding of een treurig regenwolkje. Aan de rechterkant dan de regels voor de adressering. In 1978 aangevuld met zes gearceerde blokjes voor de postcode. Rechtsboven dan de postzegel, die vaak werd afgeweekt bij verre bestemmingen. Nadeel was dan wel weer dat de kaart pas bij de geadresseerde aankwam als de vakantiegangers al weer lang en breed thuis waren. Bij thuiskomst werd de familie telefonisch geïnformeerd over de veilige terugkeer (voor het GSM-tijdperk) en na opluchting van de andere kant van de lijn kwam stevast de vraag: "Onze kaart nog ontvangen?"

Ansicht 1: Vakverdeelde kaart, deze keer uit Den Haag.

Ansicht 3,4 en 5

Mijn herinnering gaat daarbij terug naar mijn lieve moeder, destijds woonachtig aan de Meppelweg, die van ons stevast nog een ansichtkaart kreeg. Als 93-jarige was zij verstoken van enige vorm van sociale media, dus dat ging dan beter met een ansicht. Thuisgekomen werd dan zo spoedig mogelijk een bezoek gebracht aan de oude dame, meestal met een lekkernij uit de vakantiebestemming zoals daar zijn de Limburgse vlaai, de Bossche bol en de Arnhemse meisjes. Omdat mijn moeder in een flat woonde en de werkster eenmaal per week de brievenbus leegde, nam je meteen de post mee. Uiteraard zat daar dan de zorgvuldig geschreven ansichtkaart tussen, maar ze was er niet minder blij om!

Nog steeds wordt de ansichtkaart verstuurd, zij het in een mindere oplage dan in de vorige eeuw, maar voorlopig lijkt de ansicht nog niet verdrongen. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat met name de oudere Nederlander nog gebruik maakt van dit gedateerde, maar o zo leuke communicatiemiddel.

Ik heb al eens een artikel geschreven over verzamelen, maar ook de ansichtkaart hoort tot de hobbybeleving van grote aantallen verzamelaars. Op rommelmarkten en verzamelaarsbeurzen zijn vaak stands aanwezig waar duizenden ansichtkaarten

Ansicht 3 en 4: Twee kleurenkaarten met Haags

te koop worden aangeboden, meestal keurig gesorteerd op plaats, thema of reclame-uiting. Vaak zijn dit nog zwart-witkaarten, vaak met kartelrand en stuk voor stuk netjes verpakt in een beschermend folie. Niet

Ansicht 2: De achterzijde van de kaart met gedateerde postzegels en het onvermijdelijke zonnetje.

ng tot briefkaart

et Haags openbaar vervoer, een geliefd verzamelaarsobject.

alleen het plaatje is vaak de moeite waard, op de achterzijde staan teksten in ouderwetse handschriften, geschreven met kroontjespen door inmiddels tot hun voorvaderen verzamelde

Ansicht 5: Zwart-witkaart van het Kurhaus.

afzenders, en voorzien van postzegels uit ver vervlogen tijden met een waarde van 2 of 5 cent. Vooral de kaarten waar-op openbaar vervoer zichtbaar is worden door de OV-hobbyisten gretig uit de sortering gehaald.

Ansicht 6

Ook zijn tegenwoordig de Ansichtkaarten van Boomerang erg geliefd, ze zijn gratis verkrijgbaar in de horecagelegenheden met allerlei thema's, plaatjes en kreten. De achterzijde is als Ansichtkaart uitgevoerd.

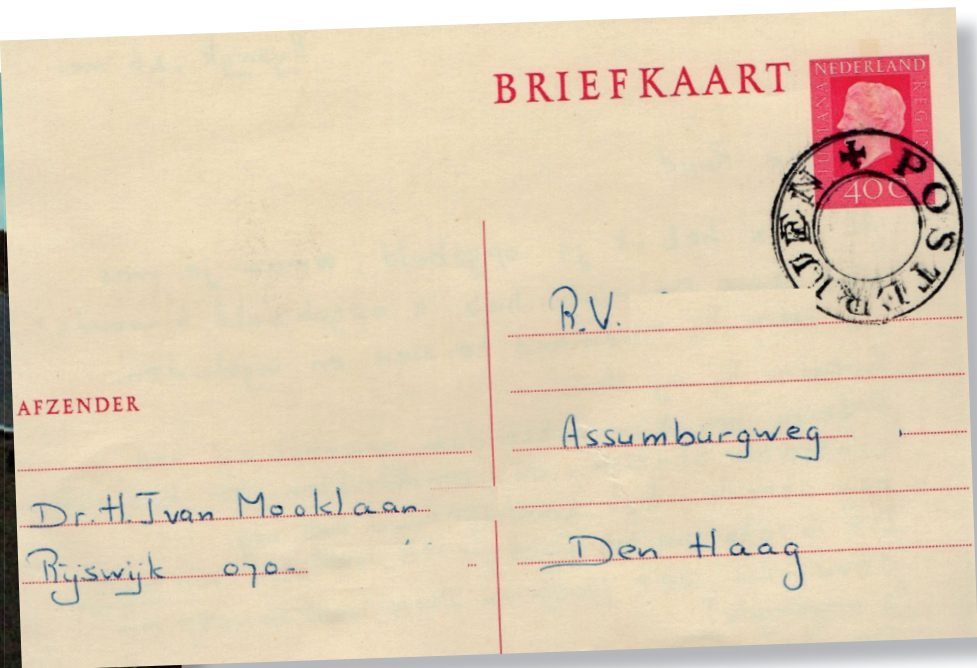
Ansicht 7

Naast de Ansichtkaart is het

wellicht ook leuk even stil te staan bij de briefkaart. Deze kon in bundeltjes van 5 stuks na inworp van 2 gulden, meen ik, uit de rode automaten van de PTT worden gehaald. De postzegel was op de briefkaart voorge-drukt. Wie kent niet het door de KRO uitgezonden quizprogramma "Voor een briefkaart op de eerste rang" dat van 1969 tot 1982 werd uitgezonden. Het programma werd gepresenteerd door de volgens mij met een toupet verfraaide Bob

Ansicht 6: Een van de Boomerangkaarten

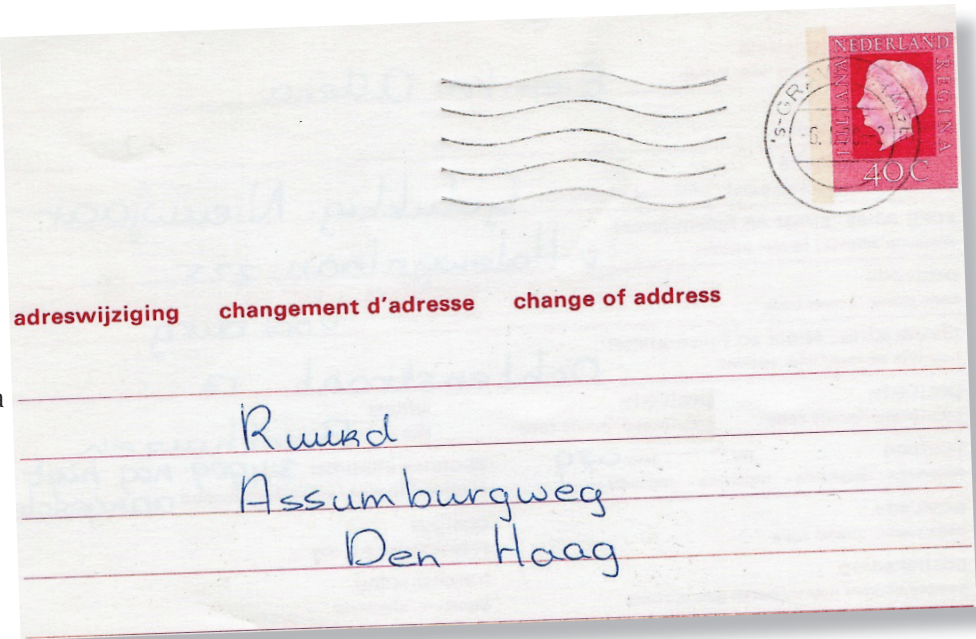
Ansicht 7: De briefkaart.

Bouma, die de kijkers altijd begroette met de woorden: "Lieve dames, beste heren." Aan het einde van het programma werd de kijkersvraag gesteld die met een briefkaart kon worden beantwoord. Hoofdprijs was een bioscoopkaartje eerste rang. Tegenwoordig kan men miljonair worden met een quiz. Ik herinner me nog de eerste auto die werd gewonnen tijdens een van de acht van Mies

Bouwman. De gelukkige winnaar stond, het bezwete voorhoofd deppend met een enorme boerenzakdoek, te juichen als een kind toen een Opel Kadett van het Type B zijn hoofdprijs bleek te zijn. Wat een leuke tijd!

Ansicht 8

Tenslotte wil ik nog even wijzen op de adreswijziging. Ook deze PTT-kaarten hadden

Ansicht 8: De adreswijziging.

een voorgedrukte postzegel en konden worden gebruikt, de naam zegt het al een klein beetje, om een adreswijziging door te geven. Zowel de briefkaart als adreswijziging waren een saai onderdeel van dit verhaal maar wel noemenswaardig om niet in de vergetelheid te raken. En daarmee is ook dit verhaal weer teneinde, en kan ik het digitaal versturen naar de redactie, i.p.v. deze in een enveloppe te stoppen en te frankeren met voldoende postzegels. Leve de vooruitgang!

Ruurd Berendes
r.berendes@ziggo.nl

DE VOLHARDING

THUISZORGWINKEL

Voor vragen, advies en bestellingen
BEL 070 - 221 0580

Bestel online via onze webwinkel

www.volharding-voordeelwinkel.nl

of kom langs: Roggeveenstraat 116/ hoek Prins Hendrikstraat

WIJ WENSEN U FIJNE FEESTDAGEN TOE

LICHTGEWICHT SERVER ROLLATOR COMFORTABEL OP PAD MET DEZE MODERNE ROLLATOR

De lichtgewicht Server rollator biedt veel loopcomfort en is goed wendbaar. Bovendien eenvoudig in/uit te klappen en blijft goed gesloten door het vergrendelingssysteem. De zachte, ergonomische handgrepen zijn eenvoudig in hoogte te verstellen. Zo kunt u de rollator optimaal afstemmen op uw lichaamslengte voor een ergonomische en comfortabele loophouding.

Verkrijgbaar in diverse zithoogtes en in maar liefst 10 prachtige kleuren (zwart, antraciet, champagne, ijsblauw, olijfgroen, bruin, wijnrood, wit, blauw en turquoise). Standaard voorzien van een bagagetas en stokhouder. U kunt de rollator naar wens uitbreiden met diverse handige accessoires zoals een ruggordel, opberg-/reistas, dienblad en comfortabel zitkussen. Vraag bij bestelling naar de mogelijkheden.

SCHOENSPIKES

Veilig over straat bij gladheid met deze schoenspijkes die over bijna alle schoenen passen. Wordt alleen aan de hak bevestigd. Hierdoor ook te gebruiken op de fiets en in de auto. Eenvoudig te bevestigen. In verschillende maten verkrijgbaar.

Met de Volharding pas

€ 28,-

Normale prijs € 32,95

GROOTLETTER AGENDA'S & KALENDERS

Extra grote letters en met extra veel schrijfruimte. De pagina's drukken niet door en zijn ook te beschrijven met viltstift.

Grootletter
Weekkalender A4

Met de Volharding pas
€ 8,45

Grootletter
Scheurkalender A5

Met de Volharding pas
€ 13,55

Grootletter
Agenda A5

Met de Volharding pas
€ 12,70

BLIKOPENER SQUEEZE EENHANDIG GEBRUIK

Deze blikopener is ideaal voor eenhandig gebruik. U knijpt de twee handvatten dicht en draait de deksel eraf. Aan de voorzijde zit een magneetje zodat u het geopende dekseltje makkelijk kunt verwijderen.

Met de Volharding pas

€ 33,10

Normale prijs € 38,95

WARME PANTOFFELS DIVERSE MODELLEN

Heerlijk warme voeten met deze comfortabele pantoffels van zacht materiaal, met klittenbandsluiting en anti-slipzool. Makkelijk aan en uit te trekken.

Verkrijgbaar in blauw of donkerrood
Herenmodel Albert (maat 40-46)
Damesmodel BlueBell (maat 36-42)
Damesmodel Betsy (maat 36-42)

Met de Volharding pas

€ 25,-

Normale prijs € 29,95

RETRO PERSONEN WEEGSCHAAL

Voor deze weegschaal heeft u geen batterijen nodig. Het rubberen antislip stavlak zorgt voor een stabiele ondergrond.

Met metalen behuizing, waardoor hij zeer stijlvol oogt. De weegschaal is ingedeeld met een schaalverdeling per 500 gram, en heeft een meetbereik tot 160 kilogram.

Met de Volharding pas

€ 39,95

Normale prijs € 49,90

NOG GEEN LID? Word dan snel gratis lid van **De Volharding** en **De Hofpas** en spaar voor extra korting. Bij elke aankoop bij De Volharding spaart u **15% aan kortingspunten** van het aankoopbedrag. Deze punten kunt u direct bij een volgende aankoop inwisselen voor korting. Met uw lidmaatschap van de Volharding wordt u automatisch ook lid van De Hofpas. Uw opgespaarde punten kunt u derhalve ook inwisselen voor kortingen of speciale acties bij alle ondernemingen die aangesloten zijn bij het Hofpas spaarsysteem. Voor een volledig overzicht van alle aangesloten bedrijven zie www.dehofpas.nl. **Op bovenstaande producten ontvangt u direct 15% actiekorting in plaats van spaarpunten.**

Uw bestelling wordt Gratis thuis geleverd bij een bestelbedrag boven €75,-. Verzendkosten bij bestelbedrag onder €75,- bedragen €6,95. Wilt u langskomen in onze winkel om een artikel te bekijken of kopen? Belt u dan tevoren even of het artikel voorradig is, zodat u niet voor niets komt.

Haagse Tijden

Boekwinkel Haagse Tijden wil aan de lezers van onder andere De Oud-Hagenaar de mogelijkheid geven om boeken te kopen die over Den Haag gaan. Het gaat om zowel historische als eigentijdse verhalen. Uitgeverijen en schrijvers kunnen gebruik maken van deze digitale boekwinkel.

BOEKWINKEL MET HISTORISCHE & EIGENTIJDSE HAAGSE VERHALEN

De Hondenkop: Een roman met twee gezichten

Cornelis M. Netten
Een ongewenst kind van een prostituee, opgevoed door een dubieuze peetmoeder, wordt in een vijandige omgeving geen prettig mens. De vlucht naar een Fries dorp verandert zijn leven in positieve zin. Toch wordt hij achterhaald door zijn verleden. Laat u zich door de afloop van dit fictieve verhaal

€ 14,50

De kookschool van oom Iwan

Trudy van der Wees
Iwan Kriens (1871-1957) groeide op in Den Haag. Na enige omzwervingen door Europa vestigde hij zich rond 1900 als chef-kok in Londen, waar hij aan de wieg stond van de allereerste Engelse kookschool voor professionals.

€ 19,95

Op deze plek te staan, een rondgang door Den Haag in gedichten

Gerrit Vennema
30 gedichten die, samen met de foto's van Elvin Hage, lezen als een ontdekkingsstocht langs Haagse locaties. Met veel verwijzingen naar de geschiedenis van de hofstad. Den Haag wordt belicht als stad aan zee, stad van paleizen, van vrede en recht en museumstad. Een boekje voor wandelaars en mijneraars.

€ 12,50

Martinus Nijhoff n.v. (1853-2002).

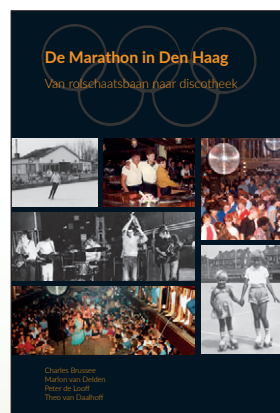
In Martinus Nijhoff n.v. (1853-2002). Opkomst, bloei en ondergang van een boekenimperium vertelt oud-medewerker Bob Jongschaap nauwgezet, chronologisch en met een rijke hoeveelheid beeldmateriaal en anekdotes, het verhaal van Martinus Nijhoff als uitgever, boekhandelaar en legendarisch antiquariaat. Verkrijgbaar in de boekhandel of via www.vantilt.nl

€ 29,50

Uitgeverij De Nieuwe Haagsche Verhalen over Den Haag

De Marathon in Den Haag

Van Rolschaatsbaan naar discotheek

ISBN: 978-94-6010-091-8

Auteurs: Charles Brussee, Marlon van Delden,

Peter de Looft, Theo van Daalhoff

Uitvoering: 128 pagina's hardcover, met illustraties

Winkelprijs: € 25,00

Na een start als rolschaatsbaan in 1947 bood het oude paviljoen de Marathon aan de De Savornin Lohmanlaan in de jaren 60 een podium aan de beatmuziek: The Golden Earring(s), The Q65, Shocking Blue, The Davies, The Tee Set en The Who traden er onder andere op. Na de verhuizing naar de Wijndaelerweg veranderde de Marathon van beatpodium in een discotheek. Trendsettende DJ's met hun nieuwste importmuziek en diverse spraakmakende optredens van artiesten maakten van de Marathon een discotheek van (inter-)nationale allure. Ook evenementen zoals de Miss en Mister Verkiezingen en de Midsummernight Party's droegen daaraan bij. Voor vele duizenden Hagenezen is de Marathon een belangrijk deel van hun jeugd. De Marathon werd, was en is een fenomeen.

Haagse Talen

(ook in de Engelse versie beschikbaar)

ISBN: 978-94-6010-089-5

Auteur: Ingrid Tiekens-Boon van Ostade

Uitvoering: 124 pagina's softcover, met illustraties

Winkelprijs: € 12,95

Hoeveel talen er in Den Haag worden gesproken, is niet bekend. Ingrid Tiekens-Boon van Ostade probeert daar achter te komen door de sprekers op te zoeken en ze te interviewen over hun moedertaal. Daarbij leert ze niet alleen van alles over de verschillende talen die ze tegenkomt – van Russisch tot Fins, Biaks, Fries en Haags, met allerlei talen hier tussenin – maar ontdekt ze ook wat veel van die sprekers bezighoudt, namelijk hoe ze hun taal aan hun kinderen kunnen doorgeven.

Hartstocht achter de horren

Haagse romans rond 1900

ISBN: 978-94-6010-088-8

Auteur: Wim Tigges

Uitvoering: 168 pagina's softcover, met illustraties

Winkelprijs: € 16,50

Het boek gaat uitgebreid in op de Haagse romans van ruim een eeuw geleden. Bekende maar ook minder bekende romanfiguren komen aan bod. Aan de hand van tekstgedeelten uit deze romans wordt een treffend beeld gegeven van de veranderingen in de Nederlandse letteren. De auteur brengt zo het Haags realisme weer tot leven. Interessant voor de liefhebber van Nederlandse schrijvers en voor de lezers met interesse voor de Haagse historie.

10 jaar De Oud-Hagenaar Verhalen van de stad gebundeld

ISBN: 978-94-6010-087-1

Redactie: Ivar Lingen

Uitvoering: 112 pagina's hardcover, met illustraties

Winkelprijs: € 23,50

'Zoo ik iets ben, ben ik een Hagenaar', schreef Louis Couperus. Maar wat is het Haagse gevoel? Maar het Haagse gevoel is niet in een paar woorden te vatten. De Oud-Hagenaar, dé gratis krant voor de Haagse 50-plusser, heeft de afgelopen tien jaar getracht dat gevoel te vertolken. Dit boek is een selectie van verhalen die in de afgelopen tien jaar zijn gepubliceerd in De Oud-Hagenaar.

Klassieker van De Nieuwe Haagsche

Op het Zand

ISBN: 978-94-9116-838-3

Auteurs: Gerhard van Roon & Lars Kuipers

Uitvoering: 80 pagina's hardcover linnen, met illustraties

Winkelprijs: € 14,95

In woord en prachtige zwart-wit foto's geeft "Op het Zand" een beeld van de typisch Haagse zeden, die in de 21ste eeuw in stand worden gehouden door typische Hagenaars. Klanten die vragen of "de knecht" er ook is – een middenstander die hardnekkig de deugden van de typemachine verdedigt – het zijn zomaar wat impressies uit "Op het Zand". Wie binnentreedt in de wereld van de Haagse chic, waant zich niet zelden terug in de tijd van Louis Couperus. Tegelijk laat "Op het Zand" zien hoe die Haagse eigenaardigheden slijten of zich plooiën naar de 21ste eeuw.

Boeken zijn eenvoudig te bestellen: www.denieuwehaagsche.nl
Ook verkrijgbaar in de boekhandel

De neven Hendrik (Henk) Kompagne

Twee neven die om verschillende reden in Den Haag terechtkwamen en beiden probeerden tijdens de Tweede Wereldoorlog dezelfde onderduiker te helpen. Voor Henk Kompagne liep dat verkeerd af, Geert Pouwels (mijn vader) had geluk en overleefde de oorlog.

Vaak heb ik mij de laatste jaren afgevraagd hoe mijn vader Geert vanuit het dorpje Bergentheim, gelegen in het noordoosten van de provincie Overijssel, terecht kwam in Den Haag. Dit gebeurde in de Tweede Wereldoorlog en hij was actief in het verzet. Zeer waarschijnlijk heeft dat er iets me te maken gehad. Mijn vader praatte daar niet veel over en ik had daar blijkbaar toen niet genoeg interesse in om daar veel over te vragen. Toen ik daar later wel interesse in kreeg, was hij helaas al overleden.

Ook zijn broer Max zat in het verzet. Hij raakte zwaargewond bij de slag om de Grebbeberg in 1940. Als oorlogsinvalides had hij een speciaal persoonsbewijs waardoor hij tijdens de oorlogsjaren vrij rond kon reizen. Daardoor was hij in staat om veel verzetswerk te doen.

Mijn vader ontmoette mijn moeder in Den Haag bij een familie Van der Malen die na de oorlog in de Lunterenstraat woonde. Ook zij waren waarschijnlijk betrokken bij het verzetswerk. Zij bleven vrienden en zij bezochten elkaar regelmatig. Met hun zoon Fred heb ik op school gezeten.

Het verhaal wat ik wel eens heb gehoord (niet van hemzelf) dat hij gearresteerd was door de Duitsers in Den Haag en dat hij is ontkomen tijdens het bombardement van de wijk Bezuidenhout. In 1944 is mijn moeder met hem meegegaan naar Bergentheim. Dit was omdat in Den Haag de voedselsituatie erg slecht was. In december 1944 zijn ze getrouwd in Hardenberg. Dit moest in het geheim gebeuren omdat hij gezocht werd. Mijn oudere broer is in Bergentheim geboren.

Na de oorlog zijn ze in Den Haag gaan inwonen bij mijn opa en oma van mijn moeders kant in de Blois van Treslongstraat. Wij woonden in de voorkamer en opa en oma in de achterkamer. Mijn vader en moeder sliepen in een opklapbed in de voorkamer en mijn broer en ik in een slaapkamer in een uitbouw van het huis. Mijn oma vertelde mij later dat mijn vader vlak na de oorlog gearresteerd werd door

de Nederlandse politie en naar Ommen was vervoerd. Daar werd hij gezocht voor een overval. Het bleek dat de immer punctuele Duitsers hem op die lijst hadden geplaatst en de reden daarvoor was dat hij met andere verzetslieden in 1944 een overval had gepleegd op een voedselbonnen distributiekantoor. Dit om voedselbonnen te verkrijgen voor onderduikers. Toen dit boven water kwam werd hij na twee dagen weer naar huis gestuurd.

Ondanks de grote overgang voor mijn vader van het platteland naar inwonen op een bovenhuis in Den Haag hebben mijn ouders het daar haast tien jaar uitgehouden. Dit natuurlijk ook door de toenmalige woningnood. Daarna zijn we verhuisd naar de Larensestraat niet te ver van het Zuidpark. In 1963 werd mijn vader beheerder van het park Zorgvliet en gingen wij in een dienstwoning op de hoek van de Scheveningseweg en de Adriaan Goedkooplaan wonen.

Veel hoop had ik niet om veel wijzer te worden want alle personen die wat wisten zijn nu overleden. Echter toen mijn zoon ruim een jaar geleden uit nieuwsgierigheid de naam Pouwels eens googelde kwam hij tot zijn verassing een boekje tegen genaamd "Held tegen wil en dank" waarin mijn vader en zijn broer Max ook voorkomen. Dit boek gaat over het tragische lot van een Haagse politieagent in bezettingstijd. Hoofdpersonen in dit boek zijn Henk Kompagne en Jan of Johnny Bakker. Dit boek is geschreven door Jan H. Kompagne. Henk Kompagne was een oom van de schrijver die archivaris en onderzoeker was bij het nationaal archief. Omdat hij vaak een foto van zijn oom had gezien en niemand in de familie eigenlijk wist wat er precies was gebeurd, is hij dat gaan uitzoeken en heeft zijn bevindingen zeer uitgebreid in dit boek beschreven.

De Haagse politieagent Henk Kompagne was dus een neef van mijn vader en kwam uit hetzelfde dorp Bergentheim. Door zijn diensttijd kwam hij in Den Haag terecht en daarna solliciteerde hij bij de Haagse politie. Jan Bakker

Henk Kompagne

was een controversieel figuur ook uit Den Haag die tijdens de oorlog ondergedoken heeft gezeten op verschillende plaatsen waaronder voor 6 maanden bij mijn opa en oma van mijn vaders kant in Bergentheim. Mijn vader en zijn broer Max vertrouwden hem blijkbaar want zij hadden voor dit Jan Kompagne gezorgd op verzoek van de ondergrondse organisatie. Ook was hem op verschillende plaatsen in Den Haag en Leiden onderdak verleend. Zo ook voor een week bij het gezin van Henk Kompagne die toen in de Velpsestraat in Den Haag woonde. Dit op verzoek van een collega van hem die ook in het verzet zat en bij hem in de straat woonde.

De Haagse politie was in die tijd onder het gezag van de Duitse bezetter. De politie bestond uit

agenten die met de Duitsers meewerkten, uit agenten die zich zoveel mogelijk neutraal hielden en uit agenten die in het geheim in het verzet zaten en ook joden waarschuwd als er een razzia op komst was. Dit was natuurlijk een moeilijke en gevaarlijke tijd voor politieagenten met goede bedoelingen. De betreffende onderduiker Jan Bakker had zich in het begin van de tweede wereldoorlog vrijwillig opgegeven bij de SS. Daar kreeg hij later blijkbaar spijt van en deserteerde waarna hij moest onderduiken. Tijdens de periode dat Jan Bakker ondergedoken zat in Den Haag en Leiden had hij een vriendin. De moeder van die vriendin, Dora, was daar niet blij mee want zij vertrouwde Jan Bakker totaal niet en probeerde haar dochter, Marie, ervan te overtuigen om deze relatie te

beëindigen. Marie deed dit dus niet en liep weg van huis. Omdat Dora brieven gezien had die in Jan Bakker's bezit waren wist zij waar hij ondergedoken had gezeten en dus ook de naam van Henk Kompagne. Uit frustratie dat haar dochter zich blijkbaar niets van haar aantrok ging zij naar de politie en vertelde dat haar dochter Marie een relatie had met een gedeserteerde SS'er. Ook biechtte Dora een paar adressen op waar Jan Bakker onderdak was verleend waaronder dus Henk Kompagne en ene Broer Vos. Ook Broer Vos was afkomstig uit een dorpje niet te ver van Bergentheim. Dus het is heel goed mogelijk dat mijn vader hem ook al kende.

Hans de Munt hoorde haar verhaal met sympathie aan. Hij kwam met het plan om Marie

ne en Geert Pouwels

te arresteren en zodoende Jan Bakker uit te lokken om bij zijn onderduikadressen polshoogte te gaan nemen. Hij beloofde dat zo gauw Jan Bakker gearresteerd zou worden Marie direct weer naar huis mocht. Dora vond dat een goed plan, Marie werd gearresteerd en de politie ging posten bij de door Dora aangegeven adressen. Na een paar dagen had de politie succes en Jan Bakker werd gearresteerd bij een van zijn onderduikadressen nadat hij te horen had gekregen dat Marie gearresteerd was. Hans de Munt hield zijn woord en Marie werd naar huis gestuurd.

Voor politieman Henk Kompagne had dit "verraad" van Dora verschrikkelijke gevolgen. Op 10 mei 1944 wordt opperwachtmeester van de Staatspolitie Henk Kompagne gearresteerd door zijn met de Duitsers sympathiserende collega Willem de Frens terwijl hij zijn hobby uitoefende in zijn volkstuin in het Zuiderpark niet ver van zijn woonhuis. Hij mag nog een keer naar huis om zich om te kleden en dat is de laatste keer dat zijn vrouw en zijn kinderen hem zien. Hij komt via de gevangenis in Scheveningen (Het Oranjehotel) in het concentratiekamp Vught terecht.

Ook Jan Bakker komt in dat kamp terecht nadat hij is verhoord door de Duitsers. Hij vertelt al de namen en adressen waar hij ondergedoken heeft gezeten waaronder ook het adres van mijn Opa en Oma in Bergentheim. Ook Broer Vos wordt daardoor gearresteerd en komt ook via Het Oranjehotel in het kamp Vught terecht. De behandeling van de gevangenen in Vught is slecht en wreed echter Jan Bakker blijkt volgens medegevangenen die de oorlog hebben overleefd een speciale betere behandeling te krijgen. Nadat de geallieerden in Normandië Europa zijn binnen gevallen worden de Duitsers zenuwachtig en transporteren de meeste gevangenen uit Vught naar kampen in Duitsland. Henk Kompagne en Broer Vos worden naar kamp Sachsenhausen vervoerd. Broer Vos blijft daar en overleeft de oorlog. Henk Kompagne gaat verder naar kamp Neuengamme waar hij op 11 januari 1945 overlijdt aan "hartfalen" of anders gezegd vermoord door de nazi's. Op weg naar Duitsland heeft hij nog een briefje uit de trein gegooid waarop hij liet weten dat hij op

Geert en Gre Pouwels

weg was naar Duitsland. Dat briefje is later bij de familie terecht gekomen.

Jan Bakker is niet naar Duitsland vervoerd maar naar kamp Amersfoort waaruit hij later is ontsnapt. Ook daar had hij volgens medegevangenen een speciale behandeling. Na de oorlog wordt Jan Bakker op 31 mei 1945 gearresteerd nadat een medegevangene uit het kamp Amersfoort hem heeft herkend. Ook dan blijkt hij in staat om zich er weer uit te praten. Tijdens zijn verhoren blijkt dat, terwijl hij in Vught verblijft, hij met de Duitsers op weg is geweest naar Bergentheim om aan te wijzen waar hij had ondergedoken gezeten en waar wapens werden verborgen. Door een bombarde-

ment zijn ze daar nooit aangekomen. Jan Bakker komt er genadig af en is na 1947 eigenlijk weer op vrije voeten terwijl "verraadster" Dora voor 5 jaar de gevangenis in draait.

De schrijver van dit boek heeft door dit alles uit te zoeken zeker een monument achter gelaten aan zijn oom en zijn gezin die eigenlijk geen idee hadden wat er met Henk was gebeurd. Helaas is hij ook in 2011 overleden net na het uitkomen van zijn boek.

Maar er is ook nog een ander monument als herinnering aan Henk Kompagne. In de Haagse wijk Leidschenveen-Ypenburg zijn straten vernoemd naar overleden Haagse verzetsmensen en daar is ook sinds 2005 een Henk

Kompagnelaan.

Nog steeds weet ik niet precies waarom mijn vader in de oorlog naar Den Haag is gegaan. Maar het is zeer waarschijnlijk dat het met dit verhaal te maken heeft. Ook werd duidelijk waarom mijn ouders kennissen hadden die Rien en Gre Keesmaat heten. Gre of Margaretha Kompagne was de oudste dochter van Henk en zijn vrouw Riek. En Rien Keesmaat zijn schoonzoon. Zij hadden een kruidenierswinkel in de Groenesteinsstraat en eens per week kwam Rien met zijn gemotoriseerde bakfiets de boodschap-

pen brengen. Mijn ouders en Rien en Gre kwamen regelmatig bij elkaar op visite. Ze hadden drie dochters: Joke, Emmy en Margreeth. Ik ben daar met wat vrienden wel eens op een verjaardagsfeestje geweest.

Rien Keesmaat was voor de schrijver van "Held tegen wil en Dank" zijn belangrijkste nog in leven zijnde informatiebron. Ook de zusters van mijn vader waren nog in leven en Jan Kompagne heeft zijn zus Sina ook geïnterviewd. Zij vond Jan Bakker een praatjesmaker. Als kind kan ik mij herinneren dat mijn vader en moeder het wel eens over Johnny Bakker hadden en mijn moeder was niet gecharmeerd van hem. Dat kwam dacht ik omdat mijn vader hem rond 1958 weer eens was tegengekomen in Den Haag.

Tijdens mijn lagere school jaren woonden wij in de Larensestraat niet te ver van de Velpsestraat. Wij kwamen vaak in het Zuiderpark en toen waren er ook nog volkstuinjes. Net als Henk Kompagne en zijn gezin waren mijn ouders ook gereformeerd en gingen wij ook naar de Valkenbos- en Zuiderkerk die in het boek beschreven staan. Dus de beschreven wijk komt mij zeer bekend voor.

Barend Pouwels
barendpouwels@shaw.ca

Henk Kompagnelaan

PERSONEELSADVERTENTIES

Bent u op zoek naar personeel of vrijwilligers nodig?

Vele tienduizenden 50 plussers lezen elke 14 dagen ons blad. In De Haagse Tijden kunt u uw wens en behoefte onder de aandacht te brengen.

Daarin kunt u uw vacatures voor zowel betaald personeel als vrijwillige medewerkers opgeven.

Voor meer informatie, bel Jolanda of Daphne, tel. 070 - 360 76 76

bieden & wonen vastgoedpro

Uw huis verkopen in Den Haag

Het online biedplatform waarmee u uw huis gemiddeld voor een **hogere prijs** verkoopt.

Transparant bieden zonder courtage kosten
doe je met Bieden&Wonen.

www.biedenenwonen.nl | 070 22 12 176

GEZOCHT BIJ DE VOLHARDING

VRIJWILLIGE CHAUFFEURS VOOR PERSONENVERVOER

De Volharding heeft een vervoersproject waarvoor wij vrijwillige chauffeurs hebben voor Den Haag en Rijswijk. Specifiek voor Florence Mariahoeve zoeken wij chauffeurs.

Jij gaat mensen vervoeren naar de dagbesteding met een busje voor acht personen. Je moet wel rijbewijs B hebben. Ervaring is een pré maar niet noodzakelijk. Als waardering geven wij onze vrijwilligers een vergoeding voor hun werkzaamheden. **Belasting vrij..!**

Informatie om chauffeur te worden?

Bel vrijblijvend tijdens kantooruren
070- 221 05 82 - Jan de Bruijn M. 06-278 76 400
Email: jan@devolharding.nl

DE VOLHARDING SAMEN VOOR ELKAAR

HENNINK
installatietechniek b.v.
TOTAALINSTALLATEUR

Ketelvervanging & Reparatie binnen 1 dag

- Service abonnementen voor: HR-VR ketel, geiser, boiler en airconditioning
- Particulier, bedrijf en VVE's
- Plaatsing & service in uw regio!

**Bel voor een afspraak:
0900-0105**

TIJD VOOR EEN SERVICEBEURT!

Met een ketel onderhoudsbeurt, voorkom je problemen, bespaar je stookkosten, en de CV-ketel gaat langer mee.

Hennink laat u niet in de kou zitten!

Complete verbouwingen • Timmerwerkzaamheden • Pleisterwand afwerking
Tegel werkzaamheden • Technisch onderhoud • Eindschoonmaak
Totaal installateur • Duurzame oplossingen • Storingsdienst • Witgoed vervangen
Loodgieter • Dak reparaties • Mechanische ventilatie
Badkamer • Sanitair • Elektra • Keukens • CV nieuw / reparatie

Hennink ontzorgt!

Wij werken voor o.a.:

- Particulieren
- Bedrijfpanden
- Winkels & scholen
- Woningportefeuilles

BEL VOOR ADVIES

(0900) 0105

(lokaal tarief)

Zinkwerf 45 | 2544 EC | Den Haag | www.hennink.info

DE VOLHARDING LEDEN HELPEN LEDEN

Door de toenemende vraag naar hulp van Ontmoeters die aandacht en hulp zoeken, kunnen wij Blijmakers plaatsen in ons gezellige vrijwilligersteam

De Blijmakers van De Volharding helpen leden die wij Ontmoeters noemen, voor een praatje, boodschapje, bezoek aan de huisarts samen wandelen of noem maar op. Maar zeker ook om de eenzaamheid van mensen te doorbreken, staan onze leden voor u klaar.

Als waardering geven wij onze Blijmakers een vergoeding van 4,50 euro per uur tot een maximum van 141,67 euro netto per maand. Per jaar mag u een bedrag ontvangen van maximum 1700,04 euro, vrij van alle belastingen. Zelfs als u bijstand heeft mag u dit bedrag volledig houden ZONDER gekort te worden.

Meer weten? Neem vrijblijvend contact op met Anouk Talhout op 070-221 05 82
Email: anouk@devolharding.nl

DE VOLHARDING, SAMEN VOOR ELKAAR | www.devolharding.nl

Wie herkent de personen op deze foto's?

In 1942 moesten vele jonge Nederlanders vanwege de Arbeitseinsatz gedwongen in Duitsland gaan werken. Zo ook mijn vader die op 18-jarige leeftijd, samen met een grote groep Haagse mannen, op 19 oktober 1942 vanaf Hollands Spoor richting Bremen vertrokken.

Mijn vader heeft veel brieven geschreven naar zijn ouders, geliefde en vrienden en de brieven en kaarten aan zijn geliefde, mijn moeder, zijn bewaard gebleven en geven een unieke kijk op de wijze waarop door hen de oorlog werd beleefd. Ik ben nu

bezigt om de van deze brieven een boek te schrijven.

Er zijn ook nog wat foto's uit die tijd en ben ik op zoek naar de namen van zijn collega's. Op de ene foto ziet u de dwangarbeiders uit Nederland bij de

Borgward-fabriek in Bremen. Deze mannen zaten samen in kamer 1 van het lager "Wezerlust", Osterdeich 150 in Bremen. Deze foto is gemaakt in oktober 1942. Ik ben op zoek naar de namen van de medebewoners van het lager van mijn vader Henri van den Burg (nummer 19) uit Den Haag.

In januari 1943 zijn mijn vader en Gerardus Borsboom, omdat ze zich niet lekker voelden, in bed gebleven - zonder zich te melden. Zij werden hiervoor veroordeeld tot twee maanden in het Arbeitserziehungslager Farge. Dit was een nazi-opvoedingskamp waar hen op gruwelijke wijze 'Arbeitsdiziplin' werd bijgebracht.

Mei 1945 namen

1942 namen

Gerardus Hermanus Jozef Borsboom heeft deze twee maanden niet overleefd en is op 28 februari 1943 overleden en op het Nederlands ereveld in Bremen-Osterholz begraven.

Na de bevrijding als dwangarbeiders in de Borgwardfabriek in Bremen komen de mannen in mei 1945 in een Engels tentenkamp in de buurt van Kevelaar Duitsland in afwachting van de

reis terug naar Nederland. Ik ben op zoek naar de namen van de mannen op de foto samen met mijn vader Henri van den Burg (nummer 2).

Ik hoop dat uw lezers één of meerdere personen op de foto's herkennen. Bij voorbaat mijn dank.

Emiel van den Burg
evdburg@home.nl

Geluksmomenten voor bewoners

Foto-expositie en beautydagen bij HWW zorg

Bij Haagse Wijk- en Woonzorg (HWW zorg) krijgen cliënten persoonsgerichte zorg. De persoon staat centraal en niet de beperking of ziekte. De zorg is afgestemd op iemands leven, wensen en voorkeuren. Samen met de cliënt gaan we op zoek naar de juiste invulling en ondersteuning. De afgelopen maanden kregen onze cliënten naast deze persoonsgerichte zorg extra aandacht.

Samen met stichting GetOud heeft HWW zorg beautydagen en een foto-expositie georganiseerd voor cliënten en medewerkers. GetOud heeft jarenlange ervaring met het werken voor en met ouderen. Zij willen geluksmomenten creëren voor ouderen.

Beautydagen voor cliënten

Vanaf juli dit jaar vonden er beautydagen plaats op negen woonzorglocaties van HWW zorg. De cliënten kregen vaak eerst een massage van schouders, gezicht en handen, waarna ze een make-over kregen van make-up en haar. Hierna volgde een fotoshoot. De cliënten genoten van deze aandacht en voelden zich speciaal. Enkele reacties: 'Ik hoop dat mijn zoon mij nog herkent', 'ik voel me tien jaar jonger!' en 'jullie maken weer paradijsvogels van ons grijze muisjes'. De foto's zijn achteraf ook uitgereikt aan de cliënt of de familie.

Eén beeld zegt meer dan duizend woorden

Alle zorgmedewerkers en vrijwilligers van HWW zorg kregen afgelopen zomer op acht van onze locaties de kans een fotoworkshop te volgen, gewoon met hun eigen mobiele telefoon. Ze kregen tips & tricks en inspirerende voorbeelden te zien. Door cliënten op beeld vast te leggen denk je na over wat belangrijk is voor iemand en kijk je met 'frisse ogen' naar de ander. Met de opgedane kennis, legden de medewerkers mooie en ook soms ontroerende momenten vast. Een reactie van een medewerker: 'De afgelopen jaren in dit fantastische werk, heb ik zo vaak momentopnames gezien en gevoeld waarvan ik dan dacht; dat moment zou nu vereeuwigd moeten worden.'

Iedereen is welkom bij de foto-expositie

De mooiste foto's uit deze workshops worden tentoongesteld tijdens een foto-expositie. Er zijn maar liefst 450 foto's ingezonden door de zorgmedewerkers. De jury bestond uit bewoners, het bestuur en medewerkers van HWW zorg. Zij maakten een selectie van honderd foto's voor de expositie 'Eén beeld zegt meer dan duizend woorden.' Het geeft een levendig beeld van hoe mooi en liefdevol het dagelijkse werk in de ouderenzorg is en hoe prachtig onze cliënten zijn.

Kom kijken naar de foto-expositie 'Eén beeld zegt meer dan duizend woorden' (foto: Marion Duimel)

Bent u nieuwsgierig geworden naar deze foto's?

We willen ze graag met u delen! Van 12 tot en met 28 december zijn ze te bewonderen in het atrium van het stadhuis van Den Haag.

De entree is gratis.
Adres: Spui 70 in Den Haag.

De openingstijden van het atrium zijn:
Maandag: 7.00 - 20.30 uur
Dinsdag, woensdag en vrijdag: 7.00 - 19.00 uur
Donderdag: 7.00 - 21.30 uur
Zaterdag: 9.30 - 17.00 uur
Zondag en feestdagen: gesloten.

Zien we u daar?

Tekst: Anneke de Lange

**Mantelzorger,
wat jij doet is belangrijk.**

**Kijk voor advies over ondersteuning
op www.denhaagmantelzorg.nl**

Atelier klassiek

Muziek maken door 50 plus

Atelier Klassiek (onderdeel van Florence Actief) is een orkest voor 50 plussers, met nog beperkte ervaring in het bespelen van een instrument. Alle ongeveer 15 deelnemers hebben muziekles en de ambitie om door serieus te repeteren mooie muziek te maken.

We spelen in het algemeen klassieke werken, zoals van Sibelius, Haydn, Fauré, maar ook modernere muziek zoals Gjeilo, Piazzolla, Lennon.

De muziek kan worden aangepast aan het niveau van de spelers.

We nodigen iedereen, maar in het bijzonder violisten en altviolisten uit zich bij ons aan te sluiten.

Wij repeteren met een professionele dirigent, Benson Walch, op vrijdagmiddag van 13.00 tot 15.00 uur in Mariahoeve - Florence

Informatie:
 Marijke Janssens 06-48773987 marijke.janssens@casema.nl
 Jolanda van der Vaart 06-52412506 lpvandeven@gmail.com

Overweegt u uw kunst en antiek te veilen?

Neem dan contact op met onze experts om de mogelijkheden te bespreken voor inbreng van uw kunst en antiek voor een van de veilingen in het voorjaar van 2020.

VH VENDUEHUIS
 AUCTIONEERS • THE HAGUE • ANNO 1811

Annelies de Boer – van der Minne, zilver
a.deboer@venduehuis.com

Andrew Mattijssen, porselein, glas, Aziatische kunst
a.mattijssen@venduehuis.com

Chris Vellinga, schilderijen & Indonesische kunst
c.vellinga@venduehuis.com

Daniel Girod, goud & juwelen
d.girod@venduehuis.com

Frederik Knegtel, meubelen, objects d'art
f.knegtel@venduehuis.com

Jaap van Eesteren, boeken & prenten
j.vaneesteren@vanstockums-veilingen.nl

Nobelstraat 5 | 2513 BC Den Haag
info@venduehuis.com | 070 - 365 88 57

2009

Lieve pap,

Meer dan tien jaar De Oud-Hagenaar en een jubileumboek is het bewijs dat het sentiment leefde voor de oude Hagenaren om te lezen over de stad die men van vroeger kende.

Het was een verbindend blad, dwars door de samenleving. Waar jij voor staat. We zijn er trots op dat je van dit blad een succes hebt gemaakt en zo 'n groot publiek hebt kunnen bereiken.

Tijd voor nieuwe avonturen!

xxx Laura, Irene en Tomas

2019

Ruimte creëren in uw huis?
bel onze ophaal service
voor uw overvullige huisraad!

- Ophalen (gedeeltelijke) inboedels
- Bezemschoon opleveren
- Kleine verhuizingen
- Meubeltransport
- Ophalen losse spullen en kleding
- Koeriersdiensten

070 - 389 57 24

maandag ~ vrijdag . 08.00 ~ 17.00

OPHAAL SERVICE

070 - 389 57 24

- Fahrenheitstraat 343
- Kerketuinenweg 21
- Loosduinsekade 156

- Paul Krugerstraat 96 (Rotterdam)
- Piet Heinstraat 25 & 69
- Weimarstraat 364
- Westduinweg 196

Kringloop Holland

Kringloop Holland is een onderdeel van Dr. Schroeder v.d. Kolk Bedrijven - www.schroeder.nl

KÖHLER

Personenauto • Personenbus • Bestelbus • Verhuishwagen • Aanhangwagen

Autoverhuur

**Feestdagen
Aanbiedingen**

10 DAGEN HUREN IS 7 DAGEN BETALEN
 Inclusief 1400 kilometers

Enkele voorbeelden:

- A-klasse 10 dagen van € 360,00 voor € 252,00
- B-klasse 10 dagen van € 420,00 voor € 294,00
- C-klasse 10 dagen van € 500,00 voor € 350,00

ACTIE VOORWAARDEN 10=7

Start huurperiode 23 december 2019 vanaf 9.00 uur
 Inleveren 2 januari 2020 tot 11.00 uur

5 DAGEN HUREN IS 4 DAGEN BETALEN
 Inclusief 800 kilometers

Enkele voorbeelden:

- A-klasse 5 dagen van € 190,00 voor € 149,00
- B-klasse 5 dagen van € 216,00 voor € 168,00
- C-klasse 5 dagen van € 251,00 voor € 195,00

ACTIE VOORWAARDEN 5=4

Start huurperiode 23 december 2019 vanaf 9.00 uur
 Inleveren 28 december 2019 tot 9.00 uur
 Start huurperiode 28 december 2019 vanaf 9.00 uur
 Inleveren 2 januari 2020 tot 11.00 uur

• Alle bedragen zijn inclusief btw en verzekering* • *Optie verlaging eigen risico € 12,50 per dag
 • Exclusief brandstof • Deze aanbiedingen zijn niet te combineren met andere aanbiedingen.

Kijk voor alle modellen en prijzen
 op onze website: www.kohler.nl

Binckhorstlaan 130 Den Haag • **070 - 380 90 94**
 Yperstraat 12 (in de Veste) Delft • **015 - 212 14 19**

Kerst en Nieuwjaarswensen

KÖHLER Autoverhuur

wenst u
fijne feestdagen
en een
fantastisch 2020

PHF

P.H. Frauenfelder
Ook in 2020 kunt u
op ons vertrouwen
Fijne feestdagen

Borsalino
Wenst u fijne
feestdagen en een
smakelijk 2020

west
radio tv online

OOK IN 2020 ZIE, HOOR EN LEES
JE ALLES OVER JOUW BUURT BIJ OMROEP WEST.
FIJNE KERSTDAGEN
EN EEN GEWELDIG 2020!

De medewerkers van

**DE HAAGSE
TIJDEN**

wensen u

**Fijne feestdagen
en een
gelukkig nieuwjaar**

Sinds 1935

Respectvolle begrafenissen en crematies

Respectvol

De coöperatie CUVO/De Volharding is het betrouwbare uitvaart icoon in Den Haag. De CUVO is het hoogst gewaardeerde uitvaartbedrijf in Den Haag. De dienstverlening wordt door de nabestaanden met 9 van de 10 beschikbare sterren gehonoreerd.

Een overledene in zijn waarde laten en op een gepaste wijze met familie en vrienden afscheid nemen. Met meer dan 80 jaar ervaring weten wij hoe dat moet.

Betaalbaar

De CUVO streeft naar een geheel op wensen van de nabestaanden passende crematie of begrafenis. De achterblijvenden bepalen wat er gewenst wordt en hoeveel dat kost.

Dat gebeurt transparant en eigen tijds. Het streven is om goede service tegen betaalbare prijzen voor ieder huishouden te bieden.

CUVO

De CUVO is geen winstbeogende onderneming, er zijn geen particuliere

eigenaren, of kleine ondernemers betrokken bij de Coöperatie.

www.cuvo.nl

070 - 346 95 71

Behandeling
aan huis **Nieuw!!**

novodent
Een team van
prothesespecialisten

Wij komen gratis bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebiten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Bel voor het maken van een afspraak of meer informatie.

novodent
John, Martijn en Jasper Jellema

Tel: 070-3555790
www.novodent.nl
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht tegenover halte tram 3 en 12).

Bos Optiek is een écht familiebedrijf en bestaat al meer dan 90 jaar. De filosofie is in al deze jaren onveranderd gebleven: persoonlijke aandacht en service staan voorop.

Alle populaire brillenmerken zijn bij Bos Optiek vertegenwoordigd. Het aanbod is breed, met zowel bekende modemerken en de zogenaamde insidersmerken. Bos Optiek is als contactlens specialist in staat om u optimaal te begeleiden bij de keuze van de ideale lens.

Bos Optiek
Thomsonlaan 40
2565 LB Den Haag
070 3450665
info@bosoptiek.nl
www.bosoptiek.nl

In de winkel krijg je 6% van het aankoopbedrag in spaarpunten

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Service

Sanitair

Verwarming

Woning aanpassing

Dak

AUTO HOUTWIJK
sterk in elk merk

45 KM

Crossover stapt wel héél gemakkelijk in en uit

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

www.autohoutwijk.nl

DE HAAGSE TIJDEN

VOLG ONS OOK OP FACEBOOK

DE HAAGSE KRANT VAN ALLE TIJDEN

Like Love Haha Wow Sad

*Wilt u een
familiebericht
plaatsen?*

Neem contact op met uw
uitvaartverzorgers of met
ons: Daphne Brückel of
Jolanda Kraanen
tel. 070-3607676.

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Jaguar E-Type

Het zal rond 1970 geweest zijn toen ik met mijn toenmalige vriendin Marianne van Velzen, die werkte in een modezaak in Voorburg, de AutoRai bezocht en als verzamelaar van autofolders hadden we afgesproken dat zij met al haar natuurlijke charmes bepaalde stands zou bezoeken om bij de heren bepaalde exclusieve folders te bemachtigen en met goed resultaat. Eén van die folders heb ik nu voor mij liggen en is van de Jaguar E-Type.

Wie kent hem niet? Eén van de meest mooie klassiekers die ik ken. En wat heet mooi? Hij is wel zó bijzonder van vormgeving. Hoezo windtunnellijnen en ergonomie? Zó gedurfd en eigenzinnig. Zeker in die tijd. Ik kan er urenlang ademloos naar kijken.

Altijd ook een prachtig gezicht als ik deze E-Type zag staan in de showroom van Jaguar dealer Lagerwij op de hoek van de Javastraat met midden in de showroom die grote witte leeuw, als u zich dat nog herinnert.

Dit is ook een auto die echt hoort in het Engelse landschap. Droom even met mij mee. Een lome zomerse zondagmiddag op een van de heuvelachtige binnenwegen in het glooiende Engelse landschap op weg naar mijn Country Estate ergens in

het graafschap Kent in mijn Racing Green Jaguar E-Type. Ik snuif de geur van het warme leer in combinatie met een vleugje Castrol-olie. Comfortabel, bijna liggend achter het dunhouten driespaaksstuur, met die heerlijke donkerbruine brom van de zescilinder motor als ik regelmatig terugschakel voor een nieuwe bocht en dan weer het gas erop. Heerlijk!

Uitzicht via de smalle voorruit met, jawel, drie ruitenwissers op het romantische landschap en als ik iets omlaag kijk, op het rijke, door notenhout omgeven dashboard met simpele maar indrukwekkende klokken en een rij knoppen en tuimelschakelaars met daaronder aangegeven waarvoor zij dienen. Met in het midden het contactslot voor het vertrouwde Union-sleuteltje. Een laatste scherp genomen bocht en ik rij

het toegangshek binnen. Het grint knarst onder de wielen, hetgeen mij alleen al een rijk gevoel geeft en parkeer mijn E-Type voor de dubbele garage. Op het eeuwenoude bankje onder de metershoge klimop bekijk ik de E-Type nog eens goed.

Wat een fantastische lange neus met die aparte koplampen. En dan die bolle zijkant en die elegant gevormde portieren

resultierend in die prachtige coupé gelijnde achterkant. Eén geheel vormend met die platte derde deur als achterklep. Niet dat daar veel onder in kon als bagage, maar 'who cares'. Wat een mooie lijnen en wat een gedurfd ontwerp. Heel bijzonder!

Wat ruimte betreft was het allemaal zeer beperkt. Ik zei het al: voorin bijna liggen en achterin is eigenlijk niet te zitten op die prachtig gestileerde zitjes. De

bagageruimte biedt ook niet meer ruimte dan voor een goed gevulde picknickmand met heerlijke 'pies', 'sandwiches' en een mooie fles champagne.

Maar ja, wat wil je nog meer als je zo even wegdroomt?

Tja, mooie herinneringen. Gelukkig heb ik de folder nog.

John Vroom (autojournalist)
johnvroom@planet.nl

Beauties of the Sixties (14)

John Vroom (autojournalist)

In de jaren '60 waren vrouwen en auto's nog onlosmakelijk met elkaar verbonden in promotie- en reclame-uitingen en geven nu een nostalgische blik op het tijdsbeeld van toen.

Een Porsche in het zand. Angela rolschaatsend op het strand, met op haar cassette-recorder Anneke Grönloh met haar hit Brandend Zand.

Ach, wat heet logica!

Stationsbuurtnostalgie (deel 3)

Na de schuilkelder kwam er op het Hofwijckplein een keurig met een hekje omgeven grasperk wat een tijd later weer moest plaatsmaken voor een groot parkeerterrein. Bij gebrek aan auto's was dit een ideale plaats om te voetballen. De opritten fungeerden met een paar jassen er op als doelpalen en er werd menig 'freddie keetje' uitgevochten. Deze benaming was een verbastering van het Engelse friendly game, maar dat wisten we toen nog niet. Ons Engels was niet van het niveau van de kinderen in deze tijd.

We waren al wel zo bijdehand dat we kans zagen eventuele auto's die toch op 'ons' plein gingen staan er van te weerhouden dat nog een keer te doen. We sloegen een stuk aardappel in de uitlaat en zetten met onze smerig geworden handen afdrukken op de ruiten. Als zo'n automobilist dan eindelijk weer zicht had kreeg hij 'm met geen mogelijkheid aan de praat... Die zag je nooit meer terug!

Sommige jongens waren bijzonder handig met hun voeten en wisten met een ouwe tennisbal je akelig in de luren te leggen. Vooral Cees van der Heuvel blonk hier in uit, hij droomde er al van binnen enkele jaren geselecteerd te worden voor het Nederlands elftal. Jammer, ik heb hem niet hoger zien voetballen dan het eerste van V.V. Cromvliet. Maar toch...

Juist toen we een keer een wat grotere bal hadden bemachtigd was het weer zo ver; iemand had naar het politiebureau Huygenspark gebeld dat ze bang waren voor hun ruiten. Niet geheel ten onrechte, want er waren nog veel ramen met 'oorlogsglas', als je er alleen maar door keek zat er al een barst in! En we werden groter, we gingen steeds harder trappen.

We werden verrast door twee 'russen' die plotseling de hoek om kwamen. Lange regenjassen, gleufhoed; je herkende die kerels normaal op een kilometer afstand, maar nu dus effe niet. Met barse stem werd ons gesommeerd de bal in te leveren, maar die had Peter Eykendal al onder z'n blouse gestopt. En we waren niet van plan ze dat te vertellen. We moesten allemaal mee naar 't bureau Huygenspark, dus liepen we voor hen uit de Oranjelaan op. Eén van de dienders vertelde nog dat we niet moesten denken aan weglopen, want hij had een dingetje in zijn zak dat veel harder kon lopen. (Ach, ach, ach!) Peter was niet onder de indruk, hij zette het op een lopen en verdween om de hoek van het Rijswijkseplein. Op het bureau aangekomen werden we danig aan de tand gevoeld, maar we logen om het hardst dat we die jongen nog niet kenden! Hij was er voor 't eerst. Vooral Joop

moest het ontgelden, hij was de oudste en als lange slungel kreeg hij de meeste aandacht. Eén van die kerels greep hem in z'n blonde peenhaar en trok hem alsmäär over de balie naar zich toe terwijl hij probeerde de waarheid er uit te schreeuwen. Maar Joop hield stand terwijl de tranen over z'n wangen liepen: "IK-WEET-HET-NIET!"

Later werd Joop zanger en heette toen John de Mol. Ja, inderdaad, de vader van John en Linda! Wie kent ze niet? De Mol senior zat ook al in de muziek, hij was als ik me goed herinner accordeonist en woonde met zijn gezin op het achterste pleintje. Joop is in 2013 overleden, 81 jaar.

Ik vraag me wel eens af wie er van dat clubje kinderen van toen nog in leven zal zijn. Er zullen er in de loop der jaren niet veel meer zijn overgebleven.

Natuurlijk hebben wij ook een voetbalclub opgericht. Met de originele naam DVO, daar zijn er volgens mij nog tientallen van in Nederland; Door Vrienden Opgericht!

Ons 'veld' was op één van de vele braakliggende weilandjes op de Binckhorst waar we wel eens tegen Maasstraat speelden. Maar we waren kansloos; zij hadden een vader die hen trainde en echte tenues, terwijl wij nog niet eens allemaal echte voetbalschoenen hadden...

Op het pleintje moesten we ten opzichte van de oprukkende auto's onze nederlaag erkennen. Er kwam een soort portiers huisje te staan met een echte bewaker die van een grote rol in een koperen houder die over zijn schouder hing, voor iedere geparkeerde auto een bonnetje afscheurde waarvoor betaald moest worden.

Wij verhuisden noodgedwongen naar het achterste pleintje waar we met een garagedeur als doel ons met een bal uitleefden.

Even een sprongetje maken naar deze tijd. Teruggekomen van de Hakkybar in de Wagenstraat waar ik m'n schoenen van nieuwe zolen en hakken had laten voorzien, keek ik nog even naar het bonnetje waarop stond ver-

meld dat er een fors bedrag van mijn bankrekening was afgeschreven. Maar er stond ook de naam van de schoenmaker op, namelijk: Bentvelzen. Dit voerde mij direct terug naar de tijd van 1945-1950 toen ik als jongetje mijn schoenen liet repareren bij Schoenmakerij Bentvelzen in de Hofwijckstraat naast Drukkerij Rijmenam. Deze had met twee knechten (of misschien een zoon en een knecht) druk werk aan onze kinderrijke buurt waar bij het voetballen nog wel eens een zool sneuvelde. Als de schade meeviel was de ouwe Bentvelzen de rotste niet en verhielp het euvel met een lik lijn en een paar spijkertjes. Wetende dat je met een echte reparatie ook bij hem kwam, want schoenen werden verzoold tot het bovenleer de strijd opgaf en werden dan ook op de groei gekocht! Als je nieuwe schoenen kreeg moest je twee paar sokken aantrekken...

Bij navraag in de Hakkybar bleek de jongeman die daar bij zijn vader in de zaak werkte inderdaad Bentvelzen te heten en een nazaat te zijn van mijn vroegere schoenmaker in de Hofwijckstraat. Toch grappig dat ik als jongetje bij zijn opa, en misschien nog wel bij zijn overgrootvader, in de schoenmakerij kwam en nu als ouwe opa bij diens kleinzoon weer m'n schoenen laat repareren! Dat is dus echt van vader op zoon op zoon!

Op mijn 14e verjaardag besloot 'Ome Henk', die als mijn stiefvader optrad, dat de tijd gekomen was dat ik mocht roken. Dat ging zo in die tijd dat de huiskamer met een verjaardag blauw zag van de tabaksrook. Onder zijn leiding begaven we ons naar Sigarenmagazijn Knijff op de Stationsweg, waar hij altijd z'n sigaren en pijptabak kocht. Voor f 0,75 werd ik de trotse bezitter van een pakje Dubec, heel kleine, platte sigaretjes met een gouden mondstukje. Later werd dat Miss Blanche, Three Castles of het goedkopere Flag. Halfzware shag had je toen nog niet. Wel lichte shag (apenhaar) of Javaanse Jongens en Zware van de Weduwe. Maar dat laatste was voor zeelui en bouwvakkers. Er waren in die tijd veel mannen die in een metalen tabaksdoosje

Politiebureau Huygenspark. Foto: Blijstra, R. (vervaardiger), collectie Haags Gemeentearchief

zowel lichte- als zware shag bewaarden, zodat zij zelf hun tabak tot halfzware mengden en dan een lekker, pittig sjekkie konden rollen. Vaak met behulp van een ingebouwd mechanisme; tabak er in, een natgelikt vloeitje er tussen en als je het dekseltje dichtklapte kwam er een sigaret uit rollen.

Na vele tientallen jaren kwam ik in 1993 weer in de Stationsbuurt wonen. Het roken was ik al sinds lang afgeleerd, maar aangezien Sigarenmagazijn Knijff zich niet meer beperkte tot alleen maar tabaks- en rookartikelen ging ik er eens een krant kopen. Wat schetste mijn verbazing...? Stond die ouwe Knijff nog steeds achter de toonbank! Ja, natuurlijk was 't zijn zoon, maar ik stond even perplex van de treffende gelijkenis! Temeer omdat hij zich nog steeds hetzelfde kleedde als zijn vader; jasje, dasje en vest. En nog hetzelfde kapsel wat zijn vader al had in de veertiger jaren. Tijdens een kort gesprekje bleek dat we ons elkaar niet konden herinneren van onze kindertijd. Waarschijnlijk zullen we verschillende vriendenkringen hebben gehad ook al woonden we haast bij elkaar om de hoek. Hij was tenslotte een kind van een middenstander en dat scheelde in die tijd een slok op een borrel met een arbeiderskind!

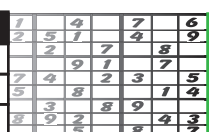
Zo af en toe nam hij de zaken nog wel eens waar voor de late-re eigenaar, als deze een dagje vrij nam. Dat was een vroegere concurrent die een sigarenzaak bij de Wagenbrug had gehad. Deze is inmiddels ook al weer met pensioen en is er alweer een andere eigenaar in de oude sigarenzaak van Knijff. Knijff jr. en ik hebben nog wel even gezamen-

lijke herinneringen opgehaald aan de tijd van toen we kinderen waren. De toenmalige middenstand; slager Ger de Kroes op de hoek van de van Limburg Stirumstraat en op de andere hoek bakker Paul C. Kaiser. Om de hoek op de Oranjelaan de tweedehandszaak van Bas Langerak, tegenwoordig zou je spreken van een kringloopwinkel, maar bij Bas was het voornamelijk kleding als handel. Stomtoevallig werd ik vijftien jaar later de buurman van zijn dochter die getrouwd was met Giel Toet, de visboer op de hoek van de singel en de Paulus Potterstraat. Haar naam ben ik vergeten.

Schuin tegenover Bas Langerak zat in een klein halletje een groenteboer, Chris Maat. De ruimte was zó klein dat de klanten vaak buiten op de stoep stonden te wachten tot zij aan de beurt waren. En tegenover Chris Maat was in een klein pandje een parfumerietje gevestigd, gedreven door twee homo's, waarover wij zo onze gedachten hadden. Het was in die tijd nog strafbaar om openlijk de mannenliefde te bedrijven.

De oudste van de twee, een grijze, gedistingeerde man, had onze harten gewonnen door een meisje, dat vlak voor zijn zaak met haar stepje een doodsmak maakte, naar huis te dragen. Het waren dan wel flikkers, maar wél heel aardige...! Geen kwaad woord meer over hen! En kruidenier 'Himex' op de Stationsweg waar nu een Turkse kapsalon is gevestigd; Istanbul. Ik heb er pas nog m'n paar laatste grijze haren laten kortwieken!

Guus van Charante
guus.vancharante@gmail.com

PUZZELTIJD

Puzzelt u mee?

In elke editie van De Haagse Tijden kunt u drie verschillende puzzels maken. In de eerste puzzel wordt u gevraagd het woord te raden dat is uitgebeeld. In de tweede puzzel moet u de sudoku-opgave oplossen. De derde puzzel is een kruiswoordpuzzel. Hier volgen de juiste antwoorden van de vorige krant. Woordraadsel: uitlaatservice. Sudoku: 8-2. Kruiswoordpuzzel: treurwilg.

Onder de inzenders verloten we wederom drie waardebonnen van 15, 10 en 5 euro, te besteden bij Comfortland. U kunt de juiste oplossingen afzonderlijk mailen, maar u mag deze ook bundelen in een enkel bericht.

U kunt de oplossing mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl. Dit kan tot uiterlijk vrijdag 3 januari.

Wij feliciteren de prijswinnaars:

1. Arie Koevoet te Den Haag
2. Geertje Fennema te Den Haag
3. T. van Gilst te Pijnacker

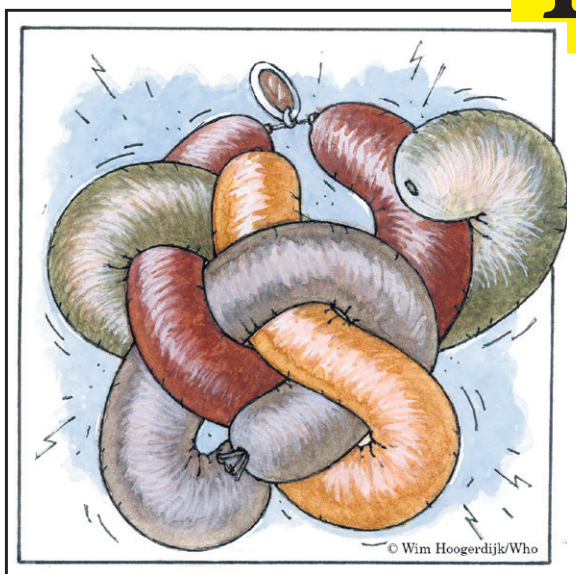

Veel puzzelplezier!

RAAD HET WOORD

1

Raad het woord, stuur uw antwoord op naar puzzel@dehaagsetijden.nl en win! In de volgende krant leest u de juiste oplossing en worden de prijswinnaars bekendgemaakt.

SUDOKU

2

Sudoku A

		4		5				
		3	8		2	1		
	1		9	6		4		
		5				8		
8		2				3		9
	7				2			
	4		6		5		7	
		6	4		3	9		
				1		4		

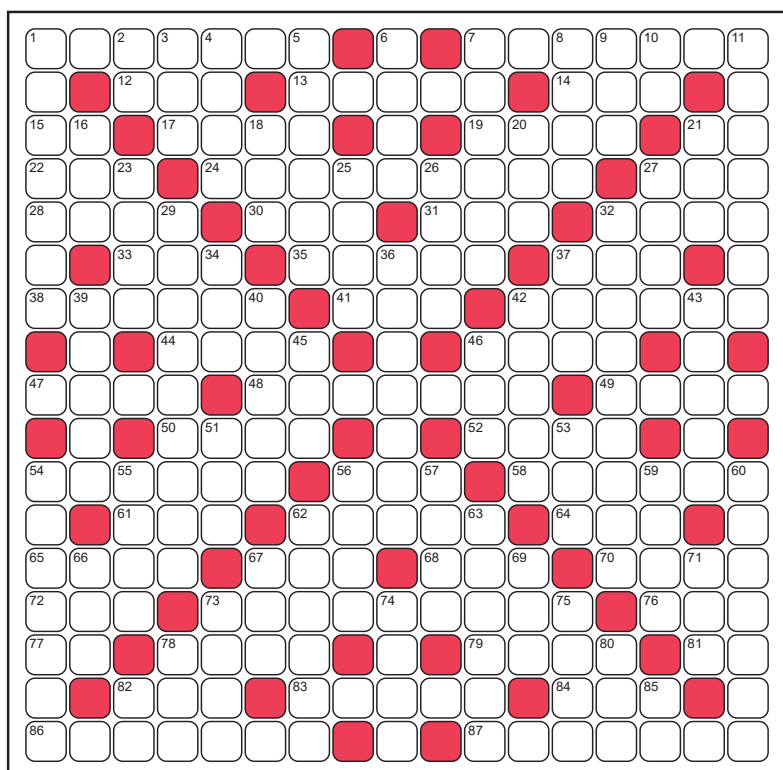
Sudoku B

9								
			9				6	4
	3	4				8	1	
		8			4			6
	9				8	5	3	
				7				
8		3						1
6							5	
	5	1	7					8

U moet weer op zoek naar de cijfers in de grijze vakjes van de twee Sudoku's. De vakjes staan op willekeurige plekken in de diagrammen, de cijfers die daar in thuishoren moet u gebruiken voor uw inzending.

KRUISWOORDPUZZEL

3

Horizontaal

1. gereedschap van een metselaar; 7. stevige winterkost; 12. pratende vogel; 13. eiland in de Middellandse zee; 14. vierhandig zoogdier; 15. ondernemingsraad (afk.); 17. roemen; 19. akelig; 21. kunstmatige inseminatie (afk.); 22. deel van etmaal; 24. deel van een week; 27. vruchtnat; 28. deel van een molen; 30. rivier in Engeland; 31. uitroep van schrik; 32. homoseksueel (afk.); 33. bundeltje haar; 35. fijne mist; 37. achterbout van een varken; 38. familielid; 41. vreemd (raar); 42. Japans miniatuurboompje; 44. sportief; 46. deel van servies; 47. meisjesnaam; 48. militaire rang; 49. eiland der kleine Antillen; 50. schoorsteenzwart; 52. tweestemmig gezang; 54. voedsel voor vogels in de winter; 56. titel (afk.); 58. Europese taal; 61. spinnenwebdraad; 62. dreadlocks; 64. loot (stek); 65. rijstbrandewijn; 67. Russisch ruimtestation; 68. bouwland; 70. donkere kamer (afk.); 72. niet goed wijs; 73. frankeerbriefje; 76. meisjesnaam; 77. United Kingdom (afk.); 78. indianentent; 79. rivier in Duitsland; 81. bekende Nederlandse motorrace; 82. vrouwelijk (afk.); 83. bepaalde zwemslag; 84. lidwoord; 86. Mexicaanse rode pepersaus; 87. republiek in de Kaukasus.

Verticaal

1. in het huwelijk treden; 2. rivier in Rusland; 3. sprookjesfiguur; 4. Amerikaans automerk; 5. weefsel van vlas of hennep; 6. rij wachtende voertuigen; 7. ruil- en koopverkeer; 8. rivier in Spanje; 9. plaaggeest; 10. per persoon (afk.); 11. hoofdstad van Libië; 16. vogeleigenschap; 18. explosieven opruimingsdienst (afk.); 20. liefkozing; 21. toiletartikel; 23. toespraak; 25. gekneet mengsel om te bakken; 26. kraaiachtige vogel; 27. zo nu en dan; 29. bagageruimte in auto; 32. gymnastiekterm; 34. uitroep van berusting; 36. pluche-achtige stof; 37. raamscherf; 39. slot (afloop); 40. boomvrucht; 42. Zeeuwse lekkernij (drol); 43. Indonesisch eiland; 45. bedorven; 46. slaapplaats; 51. zintuig (orgaan); 53. plaats in Gelderland; 54. brug over een weg; 55. openbaar vervoermiddel; 56. werppijl; 57. (boeren)plaats; 59. koraaleiland; 60. koud gerecht; 62. gevaar van schade of verlies (gok); 63. land in Afrika; 66. dameskledingstuk; 67. grap; 69. klein paardje; 71. kleef- of vulmiddel; 73. soort van licht bier; 74. zonder kracht; 75. kleiachtige grondsoort; 78. open plek in een bos; 80. schuw dier; 82. volledige betrekking (afk.); 85. de onbekende (Lat. afk.).

74 13 76 36 84 62 67 39 17 77 28

‘Door iets na te laten aan ons goede doel blijven we erbij betrokken’

Kijk op toegift.nl en ontdek hoe uw idealen kunnen voortleven

toegift.nl

De Ontzorg Centrale

Voor ál uw klussen in en rondom huis en tuin.
Voor al uw schilderwerk, timmerwerk, elektra, schuttingen plaatsen, tuinonderhoud, tot het ophangen van lampen en schilderijen.

Vraag naar de mogelijkheden.
W: www.deontzorgcentrale.nl T: 0174-768888 E: info@deontzorgcentrale.nl

foto: Joris van Bennekom

GEEF DEZE UNIEKE ERVARING CADEAU

SOLDAATVANORANJE.NL | 0900 - 1324
 THEATERHANGAAR | VliegVeld Valkenburg | Katwijk

IN SAMENWERKING MET

